

ABONAMENTUL
 Pe un an . 28 Cor.
 Pe un jum. . 14 "
 Pe o lună . 2-40 "
 Nrul de Duminecă
 pe un an . 5 Cor.
 Pentru România și
 America . . 10 Cor.
 Nrul de zi pentru Ro-
 mania și străinătate pe
 un an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
 și ADMINISTRATIA
 Deak Ferencz-utca 26,
 INSERȚIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.
 Multumite publice și Loc de
 achis costă fiecare pbr 20 H.
 Manuscrisurile nu se în-
 polază,
 Telefon pentru oraș și
 societate 502.

Anul XIV.

NUMĂR POPORAL

Nr. 35

„Astra“

În zilele de Duminecă și Luni »Astra«, Asociația pentru literatura română și cultura poporului român, și-a ținut adunarea generală în Dejul Solnoc Dobăcei, pe malurile Someșului. Cadrele între cari s'au desfășurat lucrările acestei adunări sânt obișnuitele cadre înguste ce ni se îngăduie din partea celor chemați nu să ne împiedece în înaintarea noastră culturală, ci să ne dea sprijin moral și bănesc. Cei cari au fost de față la această adunare au avut parte de o primire călduroasă, de banchet, de reprezentatii teatrale, de concert și bal. Poate chiar prea mult pentru niște drumeti veniți din depărtări și obosiți. Așa ne-am obișnuit însă de mult, și cei chemați nu au avut nici un interes să ne învețe că sânt și alte manifestații de viață. Iar noi nu le-am căutat.

Vina, în mare parte, e și a noastră. Noi în genere nu se muncește, ci se face șgomot. Organizațiile politice și culturale ce le avem în deosebitele ținuturi locuite de Români există mai mult pe hârtie. Sânt numai organizații trecătoare, lipsite de legăturile economice simțitoare cu straturile mai largi ale poporului. Organizațiile aceste sânt numai aparențe cari impun și orbesc o clipă, dar nu lasă urme. Sânt ca reoglindirea soarelui de pe un coperiș de tinichea.

Se observă aceasta și la organizația »Astrei« noastre. Dintre vreo 60 de despărțăminte abia vre o 20 desfășoară o activitate multămitoare, activitate care în multe cazuri se reduce la o prelegere două poporală și un raport plin de laude trimis comitetului central. Toată sarcina muncii culturale îi revine deci comitetului central din Sibiu, pus în fruntea Astrei. Și ani de zile la alegerea membrilor acestui comitet nu s'a ținut seamă de țintele și scopurile urmărite de Asociație, ci numai de situația materială sau socială a celor cari aveau să fie aleși în comitet.

La Dej s'a făcut pasul întâi de îndreptare. La re alegerea comitetului central au intrat în șirul membrilor și câteva elemente tinere: protopopul Seliștei Dr. Ion Lupaș, protopopul Orlatului Ion Agârbiceanu, profesorii dela Blaj Gavril Precup și Dr. Ioan Rațiu și profesorul din Sibiu Dr. Ion Borcia, oameni cu preocupări în cultura poporului nostru. Alegerea această, firește, s'a putut face numai prin înlocuirea unor membri vechi, dintre cari parte au renunțat la onoarea această, parte nu au fost supărați de-a fi înlocuiți într'o slujbă pentru care simțiau în ei numai puțină chemare. Schimbarea această ce s'a petrecut în jurul conducerii Astrei nu poate fi socotită însă de nimeni ca un semn de neîncredere în »bătrînii« noștri, dovadă dragostea și aplauzele cu cari a fost salutată re alegerea »bă-

trînilor« Iosif Șterca-Șuluțiu, Andrei Bârseanu, Partenie Cosma, Nicolae Ivan, Dr. Liviu Leményi. Intrarea elementelor acestora cu alte preocupări decât împăcarea nevoilor zilnice nu e nici o învingere a »tinerilor«, nici o înfrângere a »bătrînilor«, ci a fost o trebuință de mult simțită.

Cercul de muncă al »Astrei« se lărgeste tot mai mult și îmbrățișează tot mai mult adevăratele țintele ale ei. Noul program de muncă dă o deosebită atențiune chestiunilor economice, vreme atât de îndelugată date uitării. »Astra« nu e înființată decât în rândul al doilea pentru cărturarii noștri. Chiemarea ei trebuie să fie înainte de toate sprijinirea începuturilor de cultură ale straturilor țărănești mai largi, luminarea drumurilor pe cari trebuie să înainteze, și tinderea de mijloace pentru a le înlesni calea ce-o au de făcut. Iar temeiul cel mai de rului e. . . și da răgazul de lipsă pentru deslănțuirea nevoilor culturale și literare: dorul de-a citi și a-și lărgi cunoștințele.

Noul program de muncă prevede înainte de toate înlesnirea înființării de tovăășii și tot felul de însoțiri economice, prin distribuirea de scrieri și cărțile, cari să explice rostul acestor organizații economice, să dea îndrumările trebuincioase în ce privește calea înfăptuirii și sfaturi în ce privește conducerea lor. Pe lângă aceste cărțile, »Astra« s'a mai îngrijit și de un

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Morarul.

Dacă treci, pe jos ori călare, prin sălciișul des și înalt, plin de răcoare și de o sumedenie de țințari, moara popilor nu o zărești nicăieri. Ci de te oprești și ascuți, pătrunzând sbârâitul subtil al ciudatelor musculițe plângătoare, se aude vuetul îndepărtat al morii. Se aude dar nu știi din care parte vine. Sălciișul moale, prăsit pe vechile alvii ale râului, e înconjurat de două părți, spre miazăzi și apus, de-o pădure veche de stejari. Cărările ce șerpulesc sub umbra sălciiilor sânt veșnic umede, și l'o plăcere să mergi desculț pe pelița lor fină și netedă. Unde și unde, pe potecuțele bătucite, se zărește potcoava calului. Numai dacă ești umblat prin părțile locului, poți afla mai repede drumul de care, ce duce la moara popilor.

Moara asta e veche și se spune că pe vremuri a fost proprietatea »popilor«, a »băraților« cum le spun bătrânii, a unor călugări franciscani. Dar de mult a trecut, nu se știe cum, în mână românească. Pe hotarul a șasesprezece sate e singura moară, și roțile numai atâta au hodină până se ferecă pietrile. Apa râului, cât ține vara, e mică, până în genunchi, dar iazul e puternic și vuetul morii și mirosul parfumat al fânii proaspete pătrund, seara târziu, până departe. Numai primăverile și vara, când vin puvoale mari, trece prin păduri departe și mugetul valurilor întunecate, în cari se învaluite năsipul, ca și când ar fierbe.

Patru drumuri duc la moara popilor, din patru

părți de hotar. Dar cel mai umblat e drumul ce trece prin sălciișul mare, drumul dela miazăzi. Și de aici, ca să ajungă sacii în moară, trebuie trecut, când e răul mare, cu luntrea. Atunci era povara morarului mai mare. Creștinii se cam fereau să vină cu măciniș pe drumul acesta, când știau apa mare. Căci lerotei, morarul, din ce era și altădată făcut și mânios, în vreme de apă mare, când trebuia să-și poarte și de treizeci de ori luntrea peste riș, era numai sudalmă. I-se întuneca fața, i se tuiburau ochii ca apa râului de desup', și de câte ori descărca o povară de saci, slobozia câte o înjurătură, de țî-se ridica părul în cap. Ba înainte cu vre-o zece ani, se spune că, văslind într'o primăvară, cu greutate multă în găoacea lui, peste valurile înviforate, a răsturnat în apă sacii și doi oameni, pe frate-său Manoil, și pe omul cu bucatele.

S'a cufundat și el, dar a ieșit cu ușurință la țarm, pe când pe cei doi nu i a mai aflat nime. De atunci, când sânt ploii mari, și când se topecă zăpezile, creștinii, din partea asta, cam încunjură moara popilor. Nu crede nimeni că morarul lerotei cu vola ar fi răsturnat atunci luntrea, dar, când îl vedeau așa de întunecat, se temeau să nu înlepte prea tare de-o parte, să nu i apuce parul sub luntre. Oamenii încunjură primejdia până când pot. Dar de multeori țin ploile mult, fâina i pe isprăvite, și trebuie să meargă la moară. Mulți își zic: a fost atunci o întâmplare nenorocită, ceasul său le-a dat în cale. Nicl până atunci, nicl de atunci încoace nu s'a pomenit să se mai înecă cineva la moara popilor.

Moara lui lerotei e cu șase pietri. Șase roți puternice, șase cercuri negre se învârt pe cape-

tele de stejar, lucind în soare, împrășfînd nurași de pulbere arginție, brăzdați de curcubeie. Din când în când trosnesc încheieturile și gem obosite sub povară. Prin trei scocuri luncă țepiș apa lucie, masivă, ca sticla topită, și se fărâmă spumând în spițele roților. În lăuntru, în moară, plutește veșnic pravul alb de fâină, se așează domol, nevăzut pe vestimente, pe fețe, dându-le oamenilor cari intră în moară înfălșarea aceea ciudată care-i schimbă aproape cu totul. Ii face par'că mai înalți, mai blânzi, mai buni.

Numai morarul lerotei se vede veșnic încrunțat, și supt obrăzarul acela fin de fâină. Nu în treabă pe un om de vre-o veste de pe cele sate, ca alți morari, nu stă de glume, ci se poartă mereu dela o piatră la alta. Suite scările, le coboară, cercetează în coșuri deasupra, freacă fâina călduță între degete, ia vama ș'o varsă în coșurile puternice de stejar, izbînd măsurile.

De o grămadă de ani acuma morarul lerotei se face pe zi ce merge tot mai nesuferit cu oamenii. Câte odată i sare în nas și se aprinde din nimica toată, ca un chibrit.

Înainte vreme oamenii l-au știut scump la vorbă și iute la mână, dar totuși, de când s'a înecat frate-său Manoil, se schimbaseră tare.

Morarul lerotei are patruzeci și cinci de ani și nu i însurat încă. Oamenii prin șasprezece sate povestesc că mai de mult, pe când era lerotei mai tânăr, n'a fost femeie mai tinerică și mai frumoasă, care să nu fi voit să i însoțească pe bărbat cu carul la moară. Și rari au fost acelea cari să nu se fi dat în dragoste cu morarul. Omul dracului, povestesc sătenii, și de omul dracului totdeauna-i place la muiere.

sfătuitor viu, un conferențiar agronomic care stând în slujba ei va călători prin ținuturile locuite de Români și va lumina poporul prin prelegeri economice. În același timp se va da o deosebită atențiune și »bibliotecii populare«, care pe viitor se va publica în fiecare lună și se va trimite *gratuit* tuturor membrilor ajutători.

Fără îndoială, nu ajunge aducerea de hotărâri frumoase. Ele trebuie și duse la îndeplinire. Mijloacele de care dispun toate instituțiile noastre culturale sânt foarte marginite. Și aici începe rolul însemnat al cărturarilor noștri: prin sprijinirea »Astrei« — sprijinirea poporului care-i susține.

Cât de frumoase sânt cuvintele marelui Arhiereu Șaguna, rostite de dl Dr. Ștefan C. Pop, la adunarea din Dej, în numele »Asociației« arădane: »Ierarhia bisericească are datoria sfântă a veghea neadormită asupra libertății culturii naționale«. Șaguna învita preoțimea să țină în toate vremile cu sfințenie la această datorie și-i îndemna să se facă membri ai acestei societăți.

Au trecut aproape 50 de ani de la înființarea »Astrei« și numărul membrilor ei abia e de 2000, — la un popor de 3 milioane. Aâtea apeluri 'au fost adresate de către adunările generale și comitetele centrale către marea obște românească și glasurile s'au pierdut aproape fără răsunet. Iar pilda arhiereului Șaguna n'a găsit urmașii în biserici noastre de azi, cari publică cerșetăria și în fața lor în afa de cuviință să îndrepte băgarea de seama a acestei preoții și asupra Astrei.

Toată greutatea înlăturării planurilor făurite va apăsa deci și în viitor umerii comitetului central. Iată, deci, de ce a fost trebuință și de puteri mai tinere cari, ajutați de cuminența bătrânilor, să deștepte tot mai mult interesul obștei pentru »Astra« și să asigure înlăturarea făgăduințelor făcute.

Magistralul cuvânt de deschidere, rostit de vicepreședintele Asociației, tuturor iubi-

tul profesor dela Brașov Andrei Birseanu, a luminat că eva colțuri tainuite ale unui viitor frumos, de cari, ajutată de noul comitet premenit, »Astra«, nădăjduim, se va apropia de-acum încolo cu pași repezi.

Tisza și partidul naționalităților. Din Cluj ni-se scrie: Petrecând contele Tisza zilele trecute pe o proprietate a sa din Cojocna, s'a întâlnit și cu câțiva fruntași români, cărora le a declarat că recunoaște și un partid pe baze naționaliste, dar numai deocamdată, până se urmează tratativele și cu obligamentul ca partidul naționalist să se desființeze după ce justele lui pretențiuni vor fi mulțumite.

Acest deocamdată spune îndeajuns... Noi vrem o pace fără făgăduinți și legămînti cu două în felesuri.

Ieszenszky — în țințirul dela Tebea. Autorul moral al săngeroaselor alegeri parlamentare din Ungaria, secretarul general dela ministerul de interne, faimosul Ieszenszky, își patrece concediul, după cum am anunțat deja, în Arad. Imprejurarea că acest notoric dușman al românilor, și a ales ca loc de vilegiatură tocmai ținutul Aradului e îndeajuns de semnificativă și nu greșim atribuind prezenței lui Ieszenszky în acest compact ținut românesc importanța unei încercări de explorare a unui însemnat teren strategic al nostru. Zilele acestea adică, Ieszenszky a făcut un turneu de excursii în comitatul Aradului, vizitând comunele mai fruntașe de pe valea Crișului și trecând și pe pământul sfânt al mării noastre — la Dăbâta Zărandului de odi-

Brad. Epigonul fanatic al rebelilor din 1848 a avut chiar temeritatea să profaneze glia sfântă căreia noi ne-am juruit visurile de înălțare, intrând cu suita sa de funcționari unguri din Arad în țințirul dela Tebea. În fața înfricoșatului mormânt și în fața legendarului stejar al lui Horea, el s'a prins să le povestească tovarășilor săi, așa după cum a învățat el din biblia minciunilor ungurești, minunata poveste a luptelor ce-am

purtat pentru desrobirea neamului nostru. Crengile uriașului stejar vor fi fremătat ca de zbuciumul unui mare suflet nevăzut, talmăcind în limba lor o tainică prevestire poruncitorului vremelnic al zilelor noastre..

Căci freamătul acelor crengi legendare ce-au ocrotit odată de demult pe căpitanul Horea pătrunde departe, dincolo de crestele munților apuseni ai Ardealului, până în inima putredă a țării și cutremură cu înțelesul lui tainic conștiința celor de-o simțire cu Ieszenszky, cum l-a cutremurat și pe el, și mulți vor veni ca el, cu timpul, să facă actul de spovedire instinctivă în fața sfântului mormânt și în fața sfântului stejar dela Tebea..

Ordonanța de catehizare. În unul dintre numerele noastre din urmă anunțasem că administrația noastră ungurească pornise o goană nebună după preoții români cari nu se supuneau ordinațiunii lui Apponyi și n'au propus religia în ungurește.

Peste 300 de preoți au fost defaimați că ar fi »agitatori primejdioși«. Impotriva alor 5 preoți s'a și pornit cercetare disciplinară, oprindu-li-se congrua.

»Telegraful Român« anunță acum că în urma unei noi intervenții și acestor cinci preoți li se va da congrua, constatându-se netămeinicia învinuirilor.

Cea dintâi ședință a camerei, nu se va ține în 26 Septembrie (după cum am anunțat ieri, bazați pe informația corespondenței »K. E.«) ci în 27 Septembrie.

Delegațiunile. Din Viena ni-se anunță — Azi la orele 10 a avut loc în palatul ministerului de externe consiliul de miniștri comun ce s'a întrunit pentru a stabili proiectul de buget al monarhiei. Consiliul a fost prezidat de contele Aebrenthal, ministrul de externe și au fost de față baronul de Schönaich, ministrul de război, contele Montecuccoli, comandantul marinei, contele Khuen-Hérjervy, primul ministru ungar, baronul Dr. Bienerth, primul ministru austriac, cav.

Și se cludea vre o babă bătrână: cum de i poate plăcea la o nevastă tânără de-un om așa de întinecat? Inșă acum, de mulă vreme, nu vin mueri la moară, ci vin bărbații singuri.

Moara popilor a moștenit o lerotei și cu frate-so Manoil dela tatăl lor, morarul cel bătrân. Acesta doarme de mult sub umbră deasă de nuc, în grădina morii. N'a avut alți copii bătrânul, dar și aceștia doi nu l'au lăsat să moară în pace. Zăcea bătrânul pe păcel și, în huițul cunoscut al roșilor, aștepta să-l bată ceasul. Pe feciorii lui însă, numai cu o zi înainte de moarte, l'a văzut pe amândoi deodată lângă patul lui de bolnav.

— Voi, le zise bătrânul, moșteniți o avere frumoasă. Moara asta nu l'un corn de țară, dar vă dă la amândoi și copiii voștri din ce să trăiți. Tu lerotei ești mai mare. Ești cu cincisprezece ani mai mare decât Manoil. Se cuvine să umbli cu dreptate, și să împărțești cu dreptate.

Feciorii n'au răspuns, ci leșind apucară pe două cărți.

»Safte, zise bătrânul mânios, auzi aici, Safte«. lerotei să știi că l'un nemernic. Poartă gând rău asupra lui Manoil.

Bătrâna încerca să-l îmbune; că l-se pare numai, că nu l'nimic. Dar bolnavul muri nemângălat.

După ce-l îngropară, cel doi frați se înstrăinară și mai tare.

Bătrâna cerca să facă pace: »Trei pietri la unul, trei la altul, așa l' după dreptate, așa l' după frăție, dacă nu voiți să puneți tot la un loc. Dacă tu nu mi-l da și mie, lerotei, n'am să mă supăr. Manoil nu mă va lăsa să mor de foame.

Lerotei privi atunci cu dușmănie la bătrâna: »Cinci pietri, înțelegi d' ta, cinci pietri sânt ale mele. Asta n'a muncit încă la moară. Era în fașe când eu mă zoleam toată ziua. Dreptate a avut taica, după dreptate am să lucru.

Manoil s'a învovt așa. »Nu l'nimic, măică, o să pot trăi și după o plată. Mă mir numai ce va face el cu atâtea bucate«. Apoi întorcându-se spre lerotei, cu glas de împăcare: »Spune mi drept, frate, vrei să te însori? Dacă te însori, îți dau dau toate șase pietrele și eu voi rămânea ca morar cu plată, până mă voi căsători și eu.

Lerotei clipi aici din ochi, un zâmbet li lumina fața.

»Bun băiat ești, Manoil. Da, vreau să mă însor. Trece vremea și pe urmă n'am să-mi mai aflu nici nevastă. Rămâi însă c'o parte până voi face cununia.

Cinci ani stătu învoiala asta, dar lerotei n'avea gând de însurătoare. Dimpotrivă se feria de fe-

mei, încunjura oamenii și se făcea tot mai tăcut.

Oamenii prin satele vecine scorniră vestea că lerotei are comori întregi de bani. Spuneau că, pe lângă ce câștigă dela moară, are băneț greu de pe când era bălat, când moara popilor era locul de întâlnire al unor hoști vestiți în tot ținutul. În acești cinci ani lerotei se purta cu frate-său cu mare dragoste, li povățuia cum să-și grijească, cum să-și vândă cu preț bun bucatele ce l' veniau din vama unei pietri. Nu mergea odată la oraș să nu-l cumpere un tabac, cu cușit, o tabacheiș. Manoil avea acum douăzeci și patru de ani și începuse să vadă în sufletul fratelui său. De multe ori băga de seamă cum trece lerotei cu vama dela roata lui și grabnic o varsă în coșurile sale.

»Îți stă la inimă și piatra mea, ticălosule«, își zise într'o zi, și o scârbă nemărginită li umplu. În seara aceea, la cină, Manoil zise.

»Au trecut cinci ani frate și tu nu te-ai însurat. În vremea asta eu cu maica am trăit din venitul unei pietri. Acum să știi că stricăm învoiala. Am să mă însor eu și cer, de azi într'o lună, venitul după trei pietri. Asta e după dreptate și are să se întâmple.

Lerotei se stăpâni, zîmbi sec, și zise:

»Ai să te însori? Foarte bine faci. Vorba aceea:

DUDÁS SÁNDOR

cojocar în

Kolozsvár, strada Unio Nr. 12.

Pregătește tot felul de articoli aparținători acestei brange, în preț favorabil precum: Bitușe de călătorie, tocuri pentru picioare, lânării, cojoace pentru bărbați și femei, după modele franceze și engleze, colilere, manoșane, etc. Mare depozit de covoare de lână. Cumpăr tot soiul de blănării de vânat.

de Billinsky ministrul de finanțe austriac și Ladislau Lukács, ministrul de finanțe ungar.

Dupăce delegațiunile vor trebui să desbată două bugete, deoarece anul trecut ele nu s'au intrunit.

Vitalis. De vre-o trei săptămâni încoace, jandarmia din Bihor nu mai are nici zi nici noapte. Una sută douăzeci de jandarmi... viteji și disprețuitori de moarte cutreeră văile și dealurile Bihorului pentru a prinde un haiduc vestit, Vitalis, care a săvârșit mai multe omoruri...

Și jandarmii nu-l găsec nicăiri, deși zi de zi li-se aduce la cunoștință unde a fost zărit.

«Hei, dacă ar fi vorba de 10 «valahi» pașnici și fără arme, cum i-ar înhăța chiar și numai doi jandarmi de-ai noștri viteji și disprețuitori de moarte... Dar Vitalis e țințaș bun care îți impușcă și pasărea din zbor...

Și 120 de jandarmi îl caută zi și noapte de trei săptămâni de zile și nu-l găsec, deși zi de zi li-se aduce la cunoștință unde a fost zărit.

Scrisori din București.

Infrumusețarea unei stațiuni climatice. — Vestii din Basarabia. — Prinderea unui șef de bandă la Constanța. — Zborurile lui Vlaicu.

București, 6 Septembrie.

Una dintre cele mai frumoase regiuni ale țării este fără îndoială Valea Teleajenului, unde se află mănăstirile Chela și Susana, la a căror ridicare și infrumusețare au contribuit mult și mocanii seceleni, cari au cutreerat și cutreeră și acum munții din acea regiune cu turmele lor. Numele mulțora din aceștia figurează în lista binefăcătorilor acestor sfinte lăcașuri. Și chiar astăzi între călugări și călugărițe partea cea mai mare sânt din Secole.

Cu toată splendoarea regiunilor, aceste locuri sânt puțin cercetate de localii orașelor. Oaspeții din cartele României sânt rari, cel din jurul Bucureștilor, care cu mult mai puțin și când câte un cucernic creștin vizitează lăcașurile sfinte din această regiune și rar de tot câte un străin dus mai mult de curiozitatea de a vedea viața călugărilor ortodocși. Lista vizitatorilor mănăstirilor Susana ne lămurăște pe deplin în această privință. În ultimii doi ani un singur străin a fost pe la această mănăstire și cu o obrăznicie caracteristică a notat în registrul oaspeților următoarele observații scrise în ungurește: N'am nimica de spus. Dacă scriu în acest registru o

fac numai ca să fie ceva scris și în limba ungurească». Șovinistul nu și-a lăsat năravul nici în acest lăcaș de repaus sufleteș și de rugăciune.

Tot în acel registru am citit acum vre-o două săptămâni următoarele versuri scrise de un cetățean din Ploiești, care se vede este foarte încântat de persoana sa simandicoasă:

Las ca suvenir
Și spre pomenire
Iubii meu nume
Și scumpul pronume.

Scumpul pronume al cetățeanului e unul dintre mii de Popești, care s'a rălăcit în acest frumos colț de raiu și nici splendoarea fără de seamăn a naturii nu l-a făcut să înțeleagă ridicolul.

Acum se anunță din Ploiești că în acest oraș s'a format un comitet de inițiativă compus din profesori, avocați, ingineri și alți intelectuali, cari vor forma o mare societate pe acții spre a putea exploata în chip rațional această stațiune climaterică. La Susana și la Chela se vor zidi vile și hoteluri pentru găzduirea vizitatorilor. Lucrările vor începe chiar la primăvară. În chipul acesta publicul va fi atras în aceste frumoase regiuni, cari ar fi bine să fie vizitate cât mai des de ai noștri. Mai ales vara când, la Văleni se țin cursurile de vară, al căror înălțător scop este în deobște cunoscut.

Dacă din Ardeal și Ungaria știrile, de bine de rău, pătrund în pre a din România, în schimb din Basarabia știrile sânt atât de rare. Și doar legăturile dintre cei de aici și dintre frații basarabeni nu s'au rupt cu totul. Instituțiunile bisericești au în Basarabia averi, au moși, pe cari le lucrează în mare parte țărani români. Apoi comunicația cu Basarabia este așa de ușoară. Zilele trecute s'a ținut la Chișineu licitație pentru darea în arenda a moșilor, pe cari le are în Basarabia episcopul sf. Spiridon din Iași. La această licitație au asistat și domii Em. (Puscariu și D. Botez, care într-un interviu acordat unui ziarist român următoarele cu privire la impresia lor: «Le-au făcut frații basarabeni:

»Ne am format convingerea — spune d. Botez — că țărani din Basarabia au a suferi mult din cauza lipsei de pământ. Ei sânt harnici, muncitori, înca nu dispun de pământul necesar pe care cultivându-l să și poată întreține familiile.

Imprejurarea aceasta l-a îndemnat să se constituie în obștii și se să prezinte la licitații pentru a lua în explcatate moși.

Așa la licitația de dănuzi mi-s'a umplut sufletul de mulțămire văzând pe țărani reprezentanți ai obștilor, venind alături de marii proprietari și desf. cându și chimirile pentru a depune garanția care să le dea dreptul a licita.

Erau toți oameni cuprinși, viol și plini de sănătate. Vorbesc gralul vechiu moldovenesc și mulți din ei nici nu cunosc aproape de felimba rusească.

Dar și țărani basarabeni ca și cel dela noi au a suferi din cauza trusturilor arendășești.

Așa la licitația pentru arendarea moșilor Casel sf. Spiridon se formase sindicate în fruntea cărora se aflau marii proprietari.

Aceștia au luptat cu strășnicie împotriva obștilor țărănești, urcând în chip simțitor prețul arenzilor pentru a înălțura pe țărani.

Dar și aceștia simțind lupta ce se da împotriva lor, au ținut piept marilor agricultori sindicalisți.

Casa sf. Spiridon are în Basarabia 5 moși mari cari li aduceau până acuma un venit de 400.000 lei anual.

La recenta licitație prețurile de arenda s'au urcat cu aproape 40 la sută, așa că veniturile casei au crescut cu aproximativ 174.000 lei.

După cum se știe, guvernul otoman a luat cele mai severe măsuri pentru stăpîrea bandelor din Macedonia. În urma acestor măsuri mulți șefi de bande greci și bulgari au părăsit «câmpul de luptă» refugiindu-se care încotro apuca. Unul dintre acești șefi, anume Gheorghe Tudor Sava, imbarcându-se pe vaporul italian Bulgaria a sosit la Constanța. Aici a fost însă descoperit de autoritățile românești, cari l-au arestat.

Gheorghe Tudor Sava a comis o serie de omoruri și jafuri în ținutul Monastirului. Era un dusman neîmpăcat al redemptării naționale a Românilor și unul dintre cei mai devotați apărători ai grecismului. În Noembrie 1905 el a omorât pe directorul școlii române din Vlaho-Clisura, Constanța Ghica. A fost condamnat în apăs. nepătată de 10 ani în închisoare. După un nou în ținutul românești, comitând multe atrocități. Într-un alt timp în luna 1909 ucise pe fratele român Nicolae Iogu și pe un fiu al acestuia, Constantin, care era un copil în vârstă de abia vre-o nouă ani.

Urmări de autoritățile turcești, banditul se refugie în Atena, unde trăi nesupărat de răcomni cât va timp. Aici însă nu putea să mai săvârșască crime. Porni deci iar spre Macedonia. De oare ce însă a fost observat de agenții turci, el își luă drumul spre România. Norocul a făcut

Insuratul de vreme. Dacă te însori, nu mai am nimic de zis: împărțim. De vre-o opt ani muncesc și tu, cinci ani mi-ai dat partea cea mai mare. Numai să-ți dea Dumnezeu noroc. Și iar li trecu peste fața întunecată un zimbet șters. Dar în clipa următoare se umplu de venin, se îngălbeni, li veni ră ametele și leși în curte. Chiar acum socotia el sosită vremea să-i ceară lui Manoil și p'atra lui. Cinci ani a mers spre țința aceasta, și acum să vie frate-său să-i smulgă lumina ce i a luminat în suflet.

Când a intrat în seara aceea în moară, oamenii cari erau la măcinț se sperară. Nici când nu l-au văzut așa de slab și de abătut. Tresăriră ca la vederea unei nălucl.

De a doua zi a început să ploaie. Și se învăliuau norii ca grele pale de fân plouat, și creștea răul mereu, vîind departe în păduri. Roșiile, toate șase, svărliau picuri grei, murdari, până sus, în înălțimi. Și pe ploile acestea curgeau carele la moară cu nemiluita. Șase săptămâni arsesse înainte seceta și moara nu prea făcu spor. Dar acum lerotel era vecinic în luntre și trecea sacii.

Strigau oamenii îngrozii de pe țărni: «Morarule, grijă că-l îneci morarule. Uite valurile cum lasă, cum sar ca niște lupi fâmânzi din apă. Sta!, nu mai trece!»

Oamenii nededați cu apa, fricoși, dar lerotel văslia neobosit, încordându-și mușchii de oțel.

Cătră amiază odihni pe țărnișul din spre moară, supsă cu lăcomie, o țigară, își luă apoi parul și voi să sară în luntre. Dar atunci se opri deodată, se 'nvărti într'un picior, și chiui.

»Uu, mă! Manoil!, mă!»

De pe țărniș celalalt nu se auzia nimic, se vedeau numai semnele ce le face.

Din moară Manoil veni îndată și se apropie de luntreș.

»Ia și un par și vino de-mi ajutor. E mânia lui Dumnezeu aici!»

Voinicul luă parul, se puse la cârmă și trecură să încarce sacii. Când au părăsit țărnișul, cu luntrea plină, de două degete sta numai vasul afară din apă.

»Trageți în jos unde se potolesc valurile», răcniau în vuleții mare de apă oamenii de pe țărniș.

»Las' cârma în jos lerotel. Las'o pentru Dumnezeu! Hei, dar ce faci tu?» strigă Manoil, înțepenindu și parul din toate puterile în năsip. Opintirea lui nu mai plăti nimic însă. Asvârlit de par, căzu în valuri și luntrea întregă fu coplesită de apă într'o clipă.

De-atunci lerotel e singur stăpân la moară. Bătrâna nu mai număra. Bătrâna se roagă ziua în-

treagă pentru sufletul lui Manoil, care a murit negriji și fără lumință, ca un păgân. Se roagă pentru sufletul lui care va pluti deasupra apelor, pe când trupul lui va fi mâncare peștilor.

Bătrâna se topește de pe picioare, ca o lumință. Dar nu se topește de căldură și lumină, ci de frig și de întunec. De câteori îl vede pe lerotel, o pătrund fiori de ghiață și-i pare că-i pusă între sloi.

Bătrâna nu putea crede că feciorul ei cel mai mare să-l fi înecat cu vola pe feciorul ei cel mai mic. Amândoi erau copiii ei. Dar din ziua aceea pe fața lui lerotel se puse pecetea desneșădii, pecetea morții. Bătrâna, în întunecul de pe față, din ochii lui, simțea păcatul mare și greu.

Treceau ani după ani și ghiața nu se mai lua dela inima bătrânei, căci umbra rece încă nu mai cădea de pe fața morarului. Oamenii își uitaseră de Manoil, de întâmplarea aceea. Dar moartea lui săpa mereu, clipă de clipă, în sufletul lui lerotel, și lerotel chinula pe bătrâna. La judecată n'au avut ce-i face: l-a prins valul și l-a izbit în afunzimi. Dar de atunci simția lerotel că este cineva care va și cauza morții lui Manoil: bătrâna. Și lucru ciudat, n'avea ciudă pe dânsa, ci se temea de bătrâna. Amarnic se temea. Abia da prin casă de două trel ori pe zi. Ființa ei îl ur-

Cei cari doresc: **mobile**

bune, frumoase, ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile Székely și Réti din Marosvásárhely, (Piața Széchenyi 47).

La cerere prezentăm și în provincie bogata noastră colecție. La înțelegere aparte expediam franco în ori ce parte a Ardealului. - Atelier de primul rang. — Mare asortiment de trusouri pentru mirese.

Însă ca el să fie prins și arestat la Constanța. Și va fi silit acum să ispășască sângele nevinovat al fraților macedoneni pe cari i-a ucis cu sete de bestie.

Inginerul Vlaicu își continuă în fiecare zi cu mult succes zborurile sale, cari atrag tot mai mult public. Entuziasmul în jurul inginosului aviator crește tot mai mult. Și pe câmpul dela Cotroceni, lumea aleargă urmărind cu mult interes zborurile. Ieri după amiază, cu tot timpul nefavorabil, Vlaicu a făcut în fața publicului adunat două zboruri. Primul zbor a avut loc la orele 5.50 după amiază, aparatul, ridicându-se până la înălțimea de 100 de metri, s'a îndreptat spre comuna Militari. Aviatorul făcu câteva evoluțiuni, cari au stârnit admirația tuturor asistenților, apoi ateriză, fără de nici o greutate.

După o scurtă pauză, Vlaicu se ridică din nou, cu o viteză de 70 de kilometri pe oră, până la o înălțime de 150 de metri. Făcu iarăși câteva evoluțiuni și se coborî, în uralele entuziaste ale mulțimei, la locul de unde a plecat. Publicul a felicitat cu multă căldură pe inginosul aviator, care a promis că va face în curând zboruri și mai interesante.

De remarcat este că de astădată și zările străine din București, cari la început căteau împotriva aviatorului nostru, au fost nevoite să-i recunoască meritele. Astăzi ele sânt nevoite să înregistreze succesele lui Vlaicu, succese, cari ne servesc numai spre cinste. *Correspondent.*

Inaugurarea filialei din Șiria a băncii „Victoria”.

O dorință de ani de zile a noastră a podgorenilor, am văzut-o realizată, Duminică în 18 Septembrie a. c., când a fost deschisă filiala băncii „Victoria” în Șiria.

Înceam ca inaugurarea acestei filiale, cu care ne-a învrednicit Direcțiunea Institutului de credit și economii „Victoria”, — să se facă cu solemnitatea cunoscută festivităților de felul acesta; și ne-a fost mare bucuria, când am văzut că din partea institutului încă am fost onorați cu prezența unui grup de 15 funcționari în frunte cu distinsul nostru financiar și neobositul secretar d. Sava Raicu dimpreună cu venerabilul domn

măria în moară, nu-și mai putea face socotelile cum se cade, nu mai lua vama, nu se mai putea înțelege cu oamenii.

«Ce ai tu, lerotei, maică, îi zise bătrâna într-o zi».

Feciorul își plecă grumazul. Simți o povară mare la cap.

Ești bolnav?

— Da, sânt tare bolnav. M'am gândit să vindem moara și să mergem de aici.

— Să vindem moara! Moară rămasă dela bătrânul! Și unde să mergem?

— Într'un sat ori unde. Aici nu mai pot sta. Ori rămâi d-ta, pun un morar, și eu mă duc?»

Bătrâna începuse să-l vorbească cu milă. Dar cu cât îl privia, cu cât îl simțea mai aproape, dușmănia în sufletul ei zdrobit, creștea tot mai tare.

»Vrei să fugi, lerotei, feciorule. Eu știu de ce vrei să fugi. Dar vei alerga zadarnic să scapi de umbra lui Maivol. Nu vei avea liniște, săracule. Milă mi-e de tine, dar te urăsc, te urăsc din suflet. De ce l-ai înecat?»

Nicolae Marcu, membru în comitetul de supraveghiere.

Vizita oaspeților aradani a făcut o impresie foarte bună, atrăgând și mai mult public la această serbare.

Di secretar Sava Raicu, însoțit fiind de membrul în direcțiune, dl Axente Secula, merg la biserica gr. or. română, unde dimpreună cu întregul grup de funcționari participă la serviciul divin. După terminarea serviciului divin ne îndreptăm cu toții către edificiul, unde este aranjat localul filialei: o casă situată în centrul comunei, renovată și acomodată pentru birou. Exteriorul curat și simpatice, interiorul cu gust și comod aranjat, face impresie bună.

Direcțiunea respectând datinile bisericești din strămoși, a lăsat să se facă sfeștanie în localul filialei, la care dl Raicu a invitat întreaga inteligență din loc, întreaga proșime în frunte cu protopopul Mihai Lucuța și întreg corpul învățătoresc, în frunte cu venerabilul domn Ion Bogdan director local. În asistența numeroasă am remarcat pe distinși advocați: dd. Dr. I. Holțaran și Dr. E. Monștia, pe câțiva funcționari consistoriali din Arad, mai multe d-ne și d-soare; apoi un impozant grup de țărani (vre-o 200 înși).

În mijlocul bucuriei generale se celebrează cu deosebită ceremonie sfeștania, la sfârșitul căreia dl secretar, în calitate de exmis al Direcțiunii, ia cuvântul și dă expresie deosebitei sale bucurii, că i-s'a dat onorifică sarcină de-a conduce serbările inaugurale ale filialei. D-sa, făcând un frumos și potrivit expozeu financiar-economic, tâlmăcește sentimentele, de care a fost stăpânită și intențiunile, de cari a fost condusă Direcțiunea când a decretat înființarea acestei filiale.

»Vrednicia și hărnicia d-voastră, iubiți și bavi frați, a îndemnat direcțiunea institutului nostru să așeze pe seama acestor înduturi, în care să apere și sprijinească interesele d-voastră economice-financiare! — spune dl Raicu, adresându-se cu multă căldură către țărâtimea adunată, în număr atât de frumos.

D sa își exprime dorința ca această filială să poată înregistra printre rezultatele muncii sale, întărirea agriculturii, crearea unei industrii românești și un avânt în dezvoltarea comerțului.

lerotei morarul nu mai auzi cuvintele din urmă. Țipând de spaimă, leși ca o furtună din casă și nu se abătu la moară. Se pierdu de parte prin sămănături.

Moara popilor acum e îngrijită de un morar pe plată. lerotei își face anii grei de robie. S'a înștiințat singur ca ucigaș al fratelui său. Bătrâna, uitată de moarte trăiește și acum. Tușește prin casă și zice ocinași, și împarte făina la săraci din zece sate, pentru bătrânul ei, pentru Manoil săracul, dar tot mai multă pentru nenorocitul de lerotei.

Și vufetul morii răzbește și acum până de parte prin sălciiș, și roatele negre asvârî în înălțimi picuri de diamant și norași tăiași de curcubeu. Dar pe drumul dintre sălciiș trec acum mai multe care. Nu se mai tem când trec cu luntrea. Căci alt morar, morar cu simbrie, vâslește acum. Trec mai încet sacii, trec mai puțin odată, ca sub mâna lui lerotei, dar oamenii sânt mai bucueroși acum, și cinstesc pe morar cu rachi și-i povestesc de sufletul întunecat al morarului lerotei și de Manoil cel pierit în valuri.

»Lucașfărul».

I. Agârbiceanu.

După acestea predând filia a destinației sale, recomandă publicului pe delegatul direcțiunii, dl Axente Secula, un fruntaș îndeobște cunoscut și iubit al Șiriei, apoi pe șeful de birou dl Atanasie Popoviciu, un modest, cinstit și prea bun român, în care societatea din Șiria câștigă un membru de valoare, și în fine recomandă pe dl Romul Bogoeviciu, casierul filialei, un tânăr și harnic funcționar.

A fost deosebit de emoționant momentul, când dl Raicu predând steagul nepțat, cinstit și mândru al conducerii, viitorilor conducători ai filialei, îi roagă pe aceștia în fața publicului ascendent să grijască de numele frumos al băncii, și să-și dea toată silința ca să contribuie și filiala cât se poate mai mult la ridicarea numelui ei.

Di Aurel Secula, răspunde în termeni aleși, promițând că conducătorii acestor filiale se vor năzu totdeauna să stea la înălțimea chemării și se vor strădui ca despre filiala din Șiria să se audă numai vești bune. Mulțumește apoi în numele șirienilor pentru distincția cu care au fost onorați, prin înființarea filialei la Șiria.

După acestea în casa ospitaleră a d-lui Secula s'a dat un prea bogat prânz, în onoarea oaspeților.

Sânt interpretul podgorenilor, când vin și eu, pe această cale, să aduc deosebitele noastre mulțămite O. Direcțiunii a băncii «Victoria», pentru serviciul ce ni l-a făcut prin durarea acestei filiale.

Podgoreanul.

Pentru inundații noastre.

Pentru inundații din

Am mai primit la administrație următoarea contribuții:

Colecta dlui Ion Oheșta, stud. în teologie, Sârbova	—	C. 100.—
E. Tișca, contabil, Năsăud	—	» 10.—
Pentru Ponta Pontesca, Sederhat	—	» 1.—

Total: C. 111.—

Sumele de până aici: » 87.—

Total: C. 198.—

Suma de 1454 cor. 48, colectată până înainte, a fost trimisă institutului »Someșana» din Dej.

Inundațiile din Caraș Severin.

Acum s'au putut aduna datele negre cari colorează lugubru pustirea fără seamă a forțelor naturii în nopțile fatale ale zilelor 13 și 14 lunie st. n. Cifre horende, cari neprețuite se resfață pe coale de hârtie denotând completa sărăcie ce a intrat în 95 de sate cu 163,982 locuitori. Cu dezastrul d-odată au perit 186 vieți omenești, oamenii susținători de familii mai mulți: în Bozovici 11, Dalboșeț 13, Șopotul nou 19 și în alte sate câte 1-2, aceștia în cercul Bozovici. În cercul Iamului în Bogodiniț 2, Lescovița 11, Nădaș 4, Sasca-română 3, Slatina 3 și în Sasca-montană 1. În cercul Caransebeșului în Mărul 1, în Iaz 5. În cercul Moldovei: în Dolna Liubcova 50, Gornia Liubcova 9, în Sichevița 9, în Moldova-nouă 3. În cercul Orșovei: Globu Crailova 19, Iablanța 4, Mehadița 4, Petnic 3. În cercul Teregovei: Corniareva 3, Teregova 2, Verendin, Armeniș și Mehadița câte 1, apoi în Anina 1.

Pagubele cauzate în edificii s'au apreciat la fața locului în sumă de 541540 cor. în animale

Spectacolul Timișorii e magazinul de haine gata pentru bărbați și copii al lui

Henrich Schul & Comp.

din Timișoara, centru, strada Kossuth Lajos 21.

În noul magazin de haine deschis în palatul Băncii de economii Timișoara-Josefstadt se află haine și paltoane gata dela cele mai ieftene până la cele mai fine și la ultima modă pe lângă prețuri fixe moderate.

Magazinelul poate fi privit oricând, fără nici un obligament de a cumpăra.

de case 87763, cu pustirea pământurilor roditoare la suprafață rotundă de 1399 jughere pagubă de 694000 cor., cu pustirea rodului din ast an 1702034 cor., cu stricăciuni în jurul gospodăriei 299123 coroane cele de sus adunate la un loc arată suma de 3 milioane 599 mii 970 coroane.

Aceste sânt numai, pagubele cauzate particular consăngenilor noștri nesocotind pagubele comitatului întreg cu distrugerea celor 27 și parțială a celor 37 de poduri și viaducte, a corpurilor de drumuri spălate ca și când nici când n'ar fi fost acolo, alor atâtea zădărnici de apărare și construcțiuni de siguranță cari azi nu mai sânt.

Tablou trist și o seamă de speranțe înfrânte, o Sodomă sau o arătare supranaturală; toate și chiar și mai mult decât se poate spune cu grai viu. Reîntoarceți fața Ta Doamne către fiul Tăii!

(»Drapelul«.)

Un nou despărțământ al Astrei.

La 28 August 1910 s'a împlinit anul dela înființarea «Despărțământului Nocrichi» al «Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român».

Până aici cele 16 comune, cari formează acest despărțământ, erau împărțite (pe hârtie) parte la desp. Agnita, parte la al Sibiului.

Despărțământul Agnita ani de-a rândul a fost în neactivitate... până la venirea în mijlocul nostru a vrednicului fruntaș Nicolae Petra-Petrescu, care l-a organizat.

Poporul român din comunele: Nucet, Cărnățel, Hosman, Fofeldea, Țichindeal, Vurpăr, Gijasa Inf., Gijasa sup., Alțina, Bendorț, Bănășul, Nocrichi, Mărpod, Sasans, Chirpăr și Ilmbav însă prin depărțarea prea mare de Sibiu și Agnita, în mare parte nici n'a auzit de marele nostru așezământ cultural. Astfel fruntașii din aceste comune au reclamat înființarea unui nou despărțământ cu centrul în mijlocul lor, care, sântem convinși, va da alt colorit vieții noastre sociale și culturale din părțile acestea.

Noul despărțământ al Nocrichiului și-a ținut prima adunare generală în frumoasa comună românească Fofeldea la 28 August 1910. Această zi a fost în adevăr o îndoită zi de sărbătoare atât pentru poporul din această comună, cât și pentru toți din jur, cari au participat la adunarea din Fofeldea... Poporul de aici a întâmpinat sosirea oaspeților cu arcuri de triumf împodobite cu frumoase țesături ale femeilor din Fofeldea, cari au dat neamului românesc atâtea bărbăți însemnați... și cari până azi n'au părăsit «vâlitura» de pe cap, această podoabă a vechiului port românesc, cu multă dibăcie înflorată cum numai fofdenele știu...

La sunetul clopotelor grupuri de tineri și bătrâni din loc și jur suiau dealul la biserică, unde s'a celebrat parastas pentru comemorarea zilei de 100 ani dela nașterea lui Treboniu Laurian, fiu al acestei comune. Au celebrat preoții: Valeriu Bonea, Ioan Petrișor și Ioan Tat. După finirea serviciului divin se ridică dl Dr. Enea Andrea, adv. în Nocrichi, și cetește conferința ocazională scrisă de Horia Petra-Petrescu despre »Treboniu Laurian«.

M'am încercat să cetesc, sub durata conferinței în inimile poporului din Fofeldea, să aflu starea lor sufletească în acel moment, știind că atâtea consăngeni de ai lui Treboniu Laurian sânt de față. Și ca într-o oglindă curată ai putut vedea adevărata inimă românească cum bate la astfel de ocazii...

Se ridică apoi directorul despărțământului dl Nicolae Petra Petrescu și deschide adunarea printr'un discurs isvorit dintr'o caldă inimă românească, arătând însemnătatea și scopul Asociațiunii.

Secretarul despărțământului Ioan Pampu, în raportul general arată cauza care a reclamat înființarea despărțământului acesta. Din raportul general apare că activitatea comitetului a fost rodnică. Aproape în toate comunele din despărțământ s'au înființat agenturi comunale și biblioteci populare. În mai multe comune s'au aranjat în decursul anului prelegeri populare (prin membrii comitetului) cu un rezultat îmbucurător.

Dl I. Rusan, medic cercual, a ținut o conferință liberă despre »diferitele morburile« ascultată cu atențiune.

Dl I. Iarca, medic veterinar al tovărășiei pentru asigurarea vitelor din Orăștie, invitat anume la adunare, explică scopul și mersul numitei tovărășii, invitând poporul ca la timpul său să nu pregete a intra în șirul membrilor acestei mari și binefăcătoare însoțiri.

Dl Ioan Petrișor, care a cenzurat proiectul de statute prezentat comitetului de Ioan Pampu, pentru înființarea unei »reuniuni de înmormântare« a despărțământului, a explicat starea lucrului invitând adunarea ca să decidă înființarea »Reuniunii de înmormântare«.

Adunarea a încredințat comitetul, ca atât cu privire la aceasta reuniune, cât și la cea pentru asigurarea vitelor, să facă ce e de lipsă, iar fruntașii din comunele acestui despărțământ au fost invitați să și dea sprijinul recerut fiind ambele chestii de mare însemnătate pentru poporul dela sate.

Membrul comitetului ales pe un nou period de 3 ani sânt: Director Nicolae Petra Petrescu; secretar: Ioan Pampu; casier: Ioan Maniu; controlor: Ioan Olar. Membrii în comitet: Ioan Petrișor, Ioan Alisandru, Dr. Enea Andrea și Ioan Tat. Suplenți: Aurel Milea, Florian Bologa, Aron Meștan și Gheorghe Simplicean. După închiderea adunării a urmat prânzul comun dela care n'au lipsit nici obișnuitele toaste și cântări.

S'ara s'a dat în folosul Asociațiunii o reprezentațiune teatrală urmată de danț, aranjată de tinerimea studioasă din loc și jur, care atât în privința rezultatului material, cât și celui moral — luându-se în considerare greutățile de tot felul — încă a reușit destul de bine.

Decl. fie, ca cu toții — fruntași și popor din cele 16 comune ale noului despărțământ al Astrei — să ne înrolăm cu drag sub steagul ridicat de acest înalt așezământ al nostru în părțile acestea, ca cultura noastră națională să-și reverse darurile sale și, peste valea Hârtinbactului!

I. Pampu.

Holera în Ungaria.

Epidemia se lățește mereu lăsând jertfe pe unde trece. De câteva zile s'a încuibat și în capitală și după cazurile de mai înainte, ieri s'a anunțat autorităților un nou bolnav în persoana unui muncitor. A fost internat de grabă în spitalul Sf. Ladislau, iar locuința i-a fost desinficiată și oamenii cari locuiau cu el, puși sub supraveghere medicală pe vreme de cinci zile.

S'a lansat știrea că pacientul a petrecut câteva zile într'o comună din josul țării unde holera se declarase deja. Firește, lucrul e o apucătură a autorităților pentru a liniști populația.

Mohács, 22 Septemvrie. Ieri după amiază s'au constatat încă patru cazuri de boală și din cercetările făcute până acum reiese cu toată siguranța că sufer de holera.

Imbolnăvirile s'au întâmplat în centrul orașului, familiile celor contaminați au fost despărțite de contactul cu lumea și puse sub supravegherea autorităților.

Patru muncitori dela depozitul de cărbuni au fugit de frica holerei, dar din norocire i au prins în gara din Jánosalma. Unul dintre ei a murit încă în seara aceleiaș zile. Făcându-se autopsia cadavrului s'a constatat că suferea de stomac. Cealalți trei, fiind cu totul sănătoși le au dat drumul.

Epidemia în Pozsony.

Valurile infecte ale Dunării lătesc cu multă înțeleasă epidemia, mai ales între locuitorii cari li folosesc apele la băut.

Așa s'a imbolnăvit ieri proprietarul unei crâșme din Pénteksur. A fost îndată transportat la spital, unde s'a constatat că sufer de holera. Cărcima a fost pusă sub zăvor și desinficiată.

Din străinătate.

Criza din Africa-de-sud. Cel dintâi parlament al Uniunii sud africane, compuse din colonile Transvaal, Oranje, Natal și Fok, se va întruni în Noemvrie, anul acesta. Alegerile parlamentare sau ținut pe la mijlocul lunii acesteia și în fruntea guvernului Uniunii va sta generalul Louis Botha, la alegerile aceste însă actualul guvern nu și-a putut acapara o majoritate și va urma schimbarea lui, însuși ministrul președinte candidând în Pretoria ostică a fost învins de adversarul său politic Fitzpatrick Jameson, renumitul organizator al invaziei din Transvaal a fost ales în două cercuri electorale. În general alegerile au dat cu totul 34 de naționaliști (partidul Botha), 33 unioniști (Jameson), 2 dintre socialiști și 6 fără partid. În Pretoria de est s'a ales ministrul Smiths, în Georgetown ministrul de finanțe Hull, a căzut față de antreprenorul Farrar, iar în Jeoville a reușit proprietarul Phillips față de William von Hulsteyn.

Șeful partidului naționalist, Louis Botha văzându și căderea sigură, a ținut o înființată vorbire alegătorilor săi în care le-a spus că, cu toată căderea guvernului, membrii partidului vor lupta și de-aici înainte pentru propagarea ideilor naționaliste.

Aderenții ministrului Jameson sânt beți de gloria raportată pe urma alegerilor. Adversarul lui Botha Fitzpatrick, și-a exprimat nădejdea că această luptă electorală, purtată cu arme cinste, înseamnă începutul unei ere de liniște și bunăstare, și că la aceasta va avea o mare parte de muncă și admirabilul său adversar, generalul Botha.

Cronica pedagogică.

Lucru dovedit este, că atât în trecut cât și în prezent, la vreme de grea încercare, refugiul ne este biserica, al cărei fundament este religia. Religia înrădăcinează în noi iubirea și frica față de Dumnezeu. Și până când se păstrează cu scumpătate aceste virtuți în inima poporului nostru, până atunci se vor respecta atât legile bisericesti cât și ale statului și în legătură cu acestea toate autoritățile.

Ne-am obișnuit a crede, că religia este regina științelor. Religia — ca studiu — până în timpul mai nou, avea în școală întâietate față de toate celelalte obiecte de învățământ. Astăzi în puține școli se mai predă religia în forma și extenziunea de până aici, în cele mai multe locuri însă se tractează ca studiu inferior celorlalte. Că ce urmări vor fi, se prevede.

Dl Octavian Popa, într'un articol publicat în »Unirea« dela Blaj, arată în câțiva motive pentru cari religionea nu se predă în școlile noastre întocmai cum se recere. Motivul prim ar fi neglijența catihetilor, apoi lipsa de manuale corespunzătoare și în fine lipsa de controlă.

Acceptez într'u toate părerea dlui Popa. D-sa însă ca greco-catolic scrie despre răul ce bântue în școlile greco-catolice.

În privința catehizării și la greco-orientali se face întocmai ca la greco-catolici. De când Conzistoarele au binevoit să lase studiul religiunii în grija preoțimei, acest studiu suferă foarte mult.

Zicala e că: »Corb la corb nu și scoate ochii.« Cu toate acestea puțini protopopi vom găsi, cari ca inspectori școlari vor trage la îndoială adevărul, că învățătorii la timpul lor au propus religia cu mai mult rezultat ca preoții de astăzi. Iată pentru ce:

Învățătorii au stat și stau totdeauna sub o controlă mai strictă decât preoții. Preoți ca directori locali și-au exercitat dreptul de controlă asupra învățătorului și în cele mai multe locuri — mai vărtos unde treburile erau încordate — era destulă controlă preotului.

Față de preot se face oare atâtea controlă ca față de învățător? Eu zic, că nu. Învățătorul — ferit al Doamne — să nu absenteze vre-o dată dela prelegeri, fără motiv acceptabil, căci a doua sau a treia zi o știu aceasta atât la Consistor, cât și la inspectorat. Că un catihet va absentă dela orele de religie, aceasta nu se ia în socotință. Și cumcă un catihet în loc să facă 2 ori 4 ore la săptămână din religie, va propune 10 ori 15 ore la an, nu se ia în socotință. Fiecare

propune după cum îi dictează inima. Vor fi mulți cari cu conștiințioasă propun religia și cari au la inimă interesele școlii și binele obșteșc, dar e vorba de cei neglijenți.

Imprejurarea, că unii dintre catlicești sânt la culmea chemării lor nu escluze lipsa de control, căci inspecționarea nu le ar cauza nici o neplăcere, ci din contră, iar face superiori față de cei neglijenți, cărora le-ar servi de model.

Nu numai în planul de învățământ l-se dă înfăptuire religiei, ci chiar poporeni sânt mai mulți de rezultatul unui examen decât din religie dau elevii mai bune răspunsuri.

La noi lipsa de manuale nu formează scuză. Manuale avem, dar trebuie știut ce, cum și cât să se propună. Ce să se propună să vede din planul de învățământ, care — deși în unele locuri este cam defectuos din punct de vedere pedagogic — totuși ne servește de busolă pentru ajungerea scopului.

Problema mai dificilă este: cum să se propună!

Dintre preoții mai bătrâni foarte puțini vor fi în clar cu metoda de predare a religiei. Chiar și între preoții mai tineri sânt puțini, cari știu propune metodic. E lucru știut, că pedagogia este o artă. Și aceasta și-o însușește omul, — pe lângă vocațiunea ce-o posedă, prin aceea, că se ocupă cu studiile pedagogice.

Nu e de mirare, că un învățător este mai deosebit în cele didactice, decât un preot, pentru că învățătorului propunerea în școală îi este ocupația principală, iar celuilalt îi este ocupație laterală. Ori cum însă și preotul — mai vârtos ca catihet — trebuie să se ocupe cu studiile pedagogice.

Cât să se propună din religie încă găsim în planul general de învățământ.

În interesul binei și pentru că religia să poată lua un avânt mai înbucurător, ar fi de dorit, că precum se cere dela învățători, an de an, împărțirea materialului de învățământ din deosebitele obiecte, întocmai astfel conzistă să pretindă și dela caticești împărțirea materialului din religie, făcut după clase și să se îndrume toți cei neglijenți la ținerea strictă a orelor de catechizare.

Nu mai în modul acesta, cred, că am ajunge la rezultatul dorit.

Mi-s'a dat ocaziune a cunoaște pe mulți din preoții noștri catehești, cari cu drag își împlinesc datoria și fac tot posibilul, fără ca superioritățile să fie nevoite a lua măsuri severe cont-a lor. Cu durere am experiat însă că sânt cazuri destule, cari reclamă fără amânare măsuri pentru salvarea răului.

După cum zice și dl Oct. Goga: «E așa de greu să te ocupi cinstit cu această afacere, fără a atinge coarde dureroase». Cu toate acestea însă fiind vorba de un bine al nostru și judecând nepreocupați va trebui să cedăm dreptății, cu atât mai vârtos, că chiar preoțimea noastră este chemată a se îngriji — și are lipsă — de credincioși religioși și cu bunăcuviință.

Sabotei, la 5/18 Septembrie 1910.

Gavril Iovan.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 22 Septembrie n. 1910.

— **In contra P. S. Sale Episcopului Dr. E. Miron Cristea.** »Temesvári Hirlap« și »Süd-ungarische Bote« cea dintâiu în Timișoara cealaltă în Lugoj au deschis în una și aceeași zi sub unul și același titlu focul împotriva P. S. Sale Episcopului de Caransebeș. Invinuirile sunt deja cunoscute: că nu e patriot și-i dă în peri cu ultraștii. Așteptăm acum ca zările din Caransebeș să se pună pe apărare, căci numai astfel are rost atacul. În timpul din urmă »regizorul« dă tot mai multe semne de — distragere. (Drapelul.)

— **Goana după tricolor.** »Unirii« din Blaj i-se comunică un nou caz de samavolnicie administrativă. De data aceasta e vorba de doamna preoteasă Handrea din Mănărade (lângă Blaj).

Această harnică și isteasă doamnă, primise pe vremuri pe candidatul nostru de deputat cu flori și cu dragostea unui suflet bun. — Buchetul ce l oferise dlui Maniu era prins într-o fundă tricoloră — și aceasta fundă, pusă fără gânduri de demonstrație, aduse asupra dnei Handrea mânia administrației, care se manifestă în amendă în bani și temniță vre-o câteva zile. S'a făcut recurs contra acestei sentințe, care a făcut mult sângerău printre inteligența din jur.

— **Logodnă.** Dșoara Natalia Bucur din Indol s'a logodit cu dl Dr. Ion Giurgiu din Jara.

Felicitările noastre.

— **Scriitorii români în Budapesta.** Corespondentul nostru ne anunță: Dl Ion Alexandru Hodoș, cunoscut în literatură sub numele Ion Gorun, dimpreună cu soția d-sale, dna Constanța Hodoș, cunoscuta nuvelistă și romancleră, au sosit la Budapesta, unde vor petrece mai multe zile.

— **Impăratul Wilhelm în Viena.** Impăratul Wilhelm al Germaniei, întorcându-se din Ungaria, s'a oprit pe o zi la Viena, pentru a felicita pe Maj. Sa monarchul nostru care la 18 August a împlinit vârsta de 80 de ani.

Impăratului Wilhelm i-s'a făcut o primire sărbătorească. Eri la amiază a avut loc, în castelul din Schönbrunn, un prânz de gală, la care au luat parte membri curții și mai mulți funcționari înalți de stat. Nu s'a rostit nici un toast. Impăratul Wilhelm era îmbrăcat în uniformă de general austriac.

Peste zi, împăratul Wilhelm a vizitat primăria și expoziția de vânatoare. La primărie a fost primit de primarul Neumayer, care i-a exprimat bucuria Vienei pentru înalta onoare.

Impăratul Wilhelm, răspunzând primarului, a dat expresie înaltei stime și admirației ce-o păstrează monarchului nostru și și-a exprimat dorința ca încă mulți, mulți ani să poată fi părinte iubitor al popoarelor sale.

Discursul lui Wilhelm a fost acoperit cu aplauze și urale însuflețite la adresa monarchului nostru.

Ieri, Mercuri, seara la orele 9 și 20, împăratul Wilhelm a părăsit Viena. La gară a fost însoțit de Maj. Sa. Cei doi monarhi s'au sărutat de mai multe ori.

— **Alegere de învățător.** Ni se scrie: În 11 Septembrie a avut loc alegerea de învățător în comuna Mehala, suburbiul Timișorii, fiind ales cu 139 de voturi dl Aurel Baia. Felicitări.

— **Cu luntrea peste Niagara.** Din New-york vine știrea că căpitanul Larsen voise să treacă cataractul Niagara cu o luntre automată, dar curentul cu iuțea sălbatică, i-a răsturnat luntrea și căpitanul a căzut în apă. Din norocire a mai avut atâta prezență de spirit că s'a apucat cu amândouă mâinile de pereții luntrei și lumea a sărit în ajutorul lui și l-a scăpat. Primejdioasa aventură a lui Larsen a fost privită de patruzeci de mii de oameni cari împănaseră malurile ca un roi de furnici.

— **O misiune distinsă.** Ziarul săsesc din Sibiu aduce știrea că fotografatul Emil Fischer a fost chemat zilele acestea la castelul Peleş unde alaltăieri a făcut fotografia Majestăților Lor, Regele și Regina. În aceeași zi dl Fischer cerându-l-se, a făcut totodată și mai multe fotografii după castelul Peleş.

— **Necrolog.** Mateiu Florea, preot gr. cat. în Iași (comitatul Făgăraș) a răpauzat la 20 Septembrie n., în vârstă de 59 ani. Imormântarea lui a avut loc azi, 22 Septembrie n.

Odihnească în pace.

— **Masa studenților academici din Cluj.** Ni-se scrie: În speranța unor contribuții benevole ulterioare, direcțiunea institutului »Econo-

mul« a acordat dintre 39 competenți următorilor 16 studenți, locuiri libere la Masa studenților academici Dr. Aurel Mureșanu Cluj, Alexandru Bușiță, Gregoriu Biji, Ștefan Oniga, Gheorghe Drăgan, Octavian Bugner studenți în drepturi, Liviu Pop, Octavian Filipescu, Octavian Deac, Demetriu Hohoni, Iosif Stolchiță, Alexandru Pop, Ioan Rușdea, Gavriil Lazar și Laurențiu Russu, Eugen Bunea studenți în medicină și Elie Marinca student în filosofie. Cluj, în 17 Septembrie 1910. Direcțiunea institutului »Economul«.

— **Alegere de preot.** Ni-se scrie: Duminică în 5 Septembrie st. v., s'a ținut în frunțașă comună Fizeș alegere de preot-capelan ales fiind unicul candidat, tânărul Victor Sclopone, fiul comunel. Alegerea a fost condusă de părințele administratorul protopresbiteral, Petru Ieremia, care în cuvinte bine simțite arată nou-alesului calea pe care va trebui să meargă având totdeauna în vedere binele bisericii și al națiunii. Iar noi, alegătorii lui, dorim nou-alesului viață îndelungată, ca sub ocrotirea părintească a înalților dignitari bisericești să și poată îndeplini chemarea ce o așteaptă dela dânsul biserica noastră străbună și bravul popor din Fizeș.

»Teologul din Fizeș«.

— **Aviz.** Se aduce la cunoștința P. T. Domni caticești, cumcă s'a pus sub tipar, la tipografia diecezană din Arad și în curând va apărea ediția a doua din manualul meu »Istorie biblice« pentru școlile elementare — aprobat de Ven. Consistoare din Arad, Oradea mare și Caransebeș, și admis în școlile de pe teritoriile celor 3 districte. Cartea se prezintă îndreptată, perfecționată și ilustrată așa, că va satisface pe toți criticii binevoitori și așteptările tuturor caticeștilor, cari doresc ușurință în propunere și progres în învățământ. Nicolae Crișmaru, paroh-caticeșt.

— **O catastrofă groaznică de tren.** Luni noaptea s'a întâmpat o catastrofă îngrozitoare în gara Rottenmann din Stiria. În gară aștepta trenul accelerat de Viena când a sosit cu toată iuțea acceleratul de Roma și s'a ciocnit de el. Toate vagoanele s'au sfărâmat, o mare parte — căătorilor — zăceau printre sfărâmurile vagoanelor. Până acum au fost scoși zece morți și șaptezeci de răniți. Cauza catastrofei e că direcțiunea a trenurilor a schimbat stațiunile unde s'întâlneau trenurile până acum făcând, mari încurcături. Trenul de Viena mai făcuse și o întâziere mare și dimineața la două ore 30 minute intrase în gara dela Rottenmann și s'a oprit să iee apă. În aceeași vreme trebuia să treacă pe aici trenul de Italia care sosind s'a isbit cu maximul de iuțea în trenul care aștepta, sfărâmându-se amândouă.

— **»Balul costumat din Arad«.** În editura librăriei »Tribuna« a apărut o serie de 6 cărți poștale ilustrate, în culori, reprezentând costume și grupuri dela balul costumat din primăvara aceasta. Bucata se vinde cu 24 fileri, seria de 6 bucăți 1 cor. 20 fil.

Venitul curat se va adăoga la fondul »Reuniunii femeilor române din Arad« pentru zidirea unei școle de fete.

— **Un răspuns în chestia stărilor »De pe Cămpie«.** În Nrul 195 a. c. zlua de 5 (16) Septembrie »Gazeta Transilvaniei« publică în articolul »De pe Cămpie« unele știri, cari în fața publicului mare românesc și mai ales pentru preoții și învățătorii din tractul protopopesc al Oșorheiului, cari cunosc mai bine situația și împrejurările, sunt numai fraze fără înțelesuri »ce din coadă, au se sune«, cum zice poetul. Mă simt deci obligat a da unele deslușiri la acel articol scris cu atâta sentiment și cu atâta tragere de inimă pentru interesele instituțiilor noastre românești din cercul Murășului.

Să vedă că autorul articolului din chestiune în călătoria sa prin tractul protopopesc al Mureș Oșorheiului și-a făcut câteva notițe despre stările de acolo. Eu cred, că trebuie românești nu stau tocmai așa de rău cum ni se descriu de dl călător și sânt convins, că pentru ridicarea și deșteptarea poporul nostru românesc s'a lucrat și până acum destul. Conducătorii — preoții și învățătorii, cinstite excepțiunilor — au lucrat și

vor lucra cu același entuziasm și pe viitor. Prezi- cerea, că »cel mult peste 2—3 decenii nu va fi nici urmă de nume, vorbă și sentiment românesc« nu e potrivită de loc, fiindcă știu și cunosc pe deplin munca ce-o îndeplinesc preoții noștri din acest tract. Cunosce pe deplin și pe învățătorii, iar inteligența, care nu numai cu vorba ci și cu fapta jertfește și sacrifică mult, stă la culmea chemării sale. Conducătorii au avut pe preoții și pe învățătorii și până acum, lipsa acestora nu sa simțit încă, deoarece din experiența mi proprie știu, că acești preoți și învățători în lipsa conducătorului lucră și mai departe și nu să împrăștie ca oile fără păstor.

Las' că doresc și știu, că așteaptă timpul când să li-se împlinescă și lor stațiunea protopopească, să li-se deie și lor un șef, ca astfel munca să li-se ușoreze și să lucreze cu puteri unite. Greșete însă călătorul făcând și numai aluzii cât de fine la adresa viitorului șef. Și greșete pe motiv, că nu cunoaște destul persoanele, cari eventual ar satisface pe deplin dorințelor, pe cari el și-le leagă de persoana unora, al căror merit și trecut ar fi trebuit să-l cerce mai întâi în arhivul Consistorului din Blaj, care singur e chemat să dispună să și pună în fruntea tractului protopopesc din Oșorhei, pe acela pe care și-l va afla mai bun.

Să lăsăm însă, toate în grija Consistorului, care ca întotdeauna așa și deastădată se va îngrijii, ca să completeze cât mai lute acest post spre mulțămirea noastră a tuturor și spre înfiorarea bisericii și a neamului nostru românesc din tractul Murăș Oșorheului. »Un preot tractual«.

x A sosit toamna și cu prilejul acestui sezon nu întirzia să privești magazinul lui Dudás Sándor din Cluj-Kolozsvár, strada Unio unde se află cele mai excelente articole de blănărie.

Să se adreseze toți la această firmă cunoscută în toată țara ca cinstită și convenabilă. Aici se găsesc articole de blănărie dela cele mai ieftine până la cele mai fine, astfel că oricine se poate asorta dela magazinul lui Dudás János. Se atrage atenția publicului asupra faptului că acest magazin nu are nici o filială, drept aceea să nu fie confundat cu alte firme.

ECONOMIE.

Apel

pentru înscrierea de membri la însoțirea economică-comercială »Plugarul« din Blaj.

Viața economică a poporului român este abia în primele faze ale dezvoltării sale. Îndeosebi starea economică a țaranului român în cele mai multe părți e cât se poate de primitivă și mijloacele, cu cari trebuie să ducă lupta grea pentru existență, sânt absolut necorespunzătoare spiritului timpului.

Țaranul român încunjurat cu elemente străine, și exploatat adese fără milă de celelalte clase sociale, a fost lăsat pe propriile sale puteri. Lipsit de orice organizație economică, lăsat pe mâna sorții și condus numai de instinctul conservării proprii și de datinele străbune; — el a trebuit aproape peste tot, să se lipsească de favorurile descoperirilor și invențiilor moderne și de beneficiile unei vieți economice raționale.

Îndeosebi a fost lipsit de aceea putere mare, ce rezultă din asociere. Inceputul frumos făcut pe acest teren de institutele românești de credit, foloasele necontestabile, cari au rezultat din înființarea și activitatea acestor institute financiare, ajunse la o înflorire nesperată înainte cu câteva decenii, — nu ne pot împiedeca să constatăm, că țaranul român economiceste și azi este neorganizat, purtând o luptă economică primitivă, individuală, lipsită de conștiința intereselor colective și de avantajele activității cooperative.

Institutele noastre de bani au organizat capitalurile românești în vederea emancipării financiare a poporului român. Ele au scăpat în mare parte pe țaranul român de uzurărie fără suflet, la care era expus înainte de înființarea băncilor

românești, — dar n'au putut să dea avânt asocierii economice, n'au putut să l dea nouă înarticularilor agronomici, și nu au putut deschide în mod simțit orizonturile mai largi și mai deschise ale comerțului și industriei.

Țaranul român mai deștept decât țaranii ori cărul alt popor, neasămănat mai cinstit și mai perseverant în muncă decât țaranii tuturor țărilor, cari ne încunjură — în lipsa organizației economice și azi e cel mai acomodată obiect de exploatare pentru străini.

În cele mai multe părți locuite de români, țaranul român pe pământul și de astfel prea puțin ce-l are în stăpânire, produce puțin, are vite insuficiente, vinde puțin, cumpără scump și tot ce i rămâne dă comerciantului și industriașului străin, păstrându-și renumele de duble valoare, de a fi cel mai bun mediu pentru îmbogățirea tuturor străinilor, cari în alte părți nu se pot feri.

Această stare tristă trebuie să ne umple de îngrijorare pe toți cei, cari avem la inimă soarta poporului român. Țăria neînfrântă a poporului românesc rezidă în țărâniea română, în acest izvor nesecat al puterii de viață și al nelămuritelor și desfășurării aptitudinii de civilizație.

Lupta țărilor se dă azi pe terenul economic. Inferioritatea economică îl urmează în mod firesc și cea culturală și socială. Dela starea economică și dela puterea acestei țărâni depinde viitorul poporului român. Nu e cu puțință să nu vedem, cu ce logică de fier și cu câtă consecință lucrează societatea țărilor conlocuitoare pentru înaintarea și întărirea economică a țărânilor. Și nu e greu a prevedea, că raporturile de forță — singurul factor deciziv în lupta pentru existență — vor deveni neapărat pe zi ce merge mai nefavorabile pentru noi, dacă societatea română, intelectualii români, chemați să dea îndrumări potrivite spiritului și necesităților timpului, nu vor lucra din răspuneri la dezvoltarea economică și potențarea forțelor prin însoțiri economice și tovărășii sătești de tot soiul.

Generația, care a condus erii și în parte conduce și azi destinele neamului românesc, și-a făcut datorința și pe terenul economic. Prin înființarea și dezvoltarea norocoasă a organismului viguros al băncilor românești, a pus din partea sa o parte însemnată la edificiul mare al ființei noastre naționale. Vom privi și ne vom gândi totdeauna cu recunoștință la aceia, cari au contribuit pe aceasta cale în mod hotărâtor la întărirea economică, și prin aceasta la dezvoltarea solidă a poporului român. Dar nu ajunge să le fim recunoscători, și noi, cari avem numirea să continuăm opera lor, avem îndatorirea de aduce înainte drumul bătut de înaintașii noștri și de a deschide cărări nouă, corespunzătoare curentelor și lipsurilor zilei de azi.

Aceste considerații ne-au determinat să înființăm în Blaj sub numirea »Plugarul« o însoțire economică comercială, cu scopul de a promova toate interesele economice, comerciale și industriale ale țaranului român și de a mijloci și ajuta producerea, câștigarea și valorizarea tuturor produselor economice și industriale.

Succesul puținelor însoțiri de aceasta natură, înființate până acum la noi, ne îndreptătesc a crede în viitorul mișcării cooperative la români și prin urmare și în succesul însoțirii noastre »Plugarul«, care în sensul §-ului 2 al statutelor aprobate din partea tribunalului din Alba-Iulia, va îmbrățișa toate ramurile de operațiune și în special se va ocupa cu:

1. producerea și valorizarea ultoilor de vie, de pomi și de semințe agricole.
2. mijlocirea a tot felul de vânzări și cumpărări, procurarea și intermedierea tuturor creditelor economice de termen scurt;
3. exploatarea de păduri, valorizarea de realități și altele;

4. înființarea de magazine, depozite de bucat de lemne, de mașini agricole și de tot felul de semințe;

5. încurajarea industriei de casă;

6. înființarea de tovărășii sătești;

7. înființarea de lăptării;

8. înființarea de fabrici și stabilimente pentru producerea și valorizarea articilor industriali și economici;

9. aranjarea și susținerea grădinilor de legumi și stupinelor de model;

10. organizarea și aranjarea de expozițiuni economice-comerciale și industriale;

11. inaugurarea de cursuri și prelegeri din domeniul economiei, industriei și comerțului;

12. înființarea școlilor pentru instruirea poporului în cultivarea rațională a pământului, a viilor și pomilor;

13. edarea și răspîndirea unei reviste economice industriale și comerciale, edarea și răspîndirea de publicațiuni, cărți și broșuri din domeniul agriculturii, industriei și a comerțului.

Succesiv se vor înființa însă:

1. Agenturi în localitățile, unde se vor înscrie cel puțin 25 membri cu cel puțin 100 părți sociale.

2. Însoțiri afiliate, unde vre-un ram economic special indicat de împrejurările locale va reclama înființarea astorfel de însoțiri.

3. Filiale în centrele mai mari economice și comerciale și

4. Direcții de circumscripții pentru părțile mari și mai îndepărtate, unde se va extinde însoțirea.

Afață de scopul organizării economice a țaranului român, prin înființarea însoțirii »Plugarul« p'ânium a da ajutor și instituțiunile noastre culturale românești, primejdoite mai ales în urma lipsei materiale. Conform §-lui 18 al statutelor membrii însoțirii vor primi din venitul curat și procentele după părțile sociale subscrise. Din venitul curat ce va rămânea după deducerea acestor 5 procente vor sta la dispoziția adunării generale pentru a le adauge sau la fondul cultural, eventual la dividendă membrilor însoțirii.

Aceste 40 proc. se vor da școlilor și bisericilor românești, fără osebire de confesiune, din acele comune unde însoțirea va avea membri și anume astfel, ca comunele unde însoțirea va avea agenturi sau filiale, vor primi parte proporționată de aceste 40 proc, iar acolo unde vor fi însoțiri afiliate toate aceste 40 proc. din venitul însoțirii se vor folosi pentru instituțiile culturale din aceiași localitate.

Dorim să validăm în viața practică principiul »Prin tine însuși« și voim să conlucrăm după puțință ca deodată cu viața economică să devină și viața culturală a poporului român independentă de factorii străini. Regulamentul intern, care se va compune în curînd, va conținea dispoziții detaliate, atât asupra întrebunțării acestor 40 procente din venitul curat, cât și asupra înființării instituțiilor economice subordonate însoțirii.

Indemnat de aceste șire, în deplină convingere, că intențiunile noastre sânt potrivite intereselor mari ale poporului nostru, venim cu tot respectul și vă rugăm să binevoști a sprjini însoțirea noastră »Plugarul« subscriind un număr potrivit de părți sociale (cvote), și întrevinind cu puternica D-Voastră influență să între cât se poate mulți înși ca membri ai însoțirii noastre, să binevoști a face, ca însoțirea »Plugarul« să poată lua cât de curînd acel avînt și acea extindere, care e neapărat de lipsă pentru atingerea scopului ce și l-a propus.

Prețul unei părți sociale este 10 coroane, cari sânt a se solvi în decurs de 8 luni în 4 rate egale, tot la 2 luni.

Fiecare poate iscali atâtea părți fundamentale, câte dorește, avînd numai până la suma iscalită răspundere materială. După fiecare parte fundamentală se plătește 60 fileri taxă de înscriere, deodată cu subscrierea cvotei. Membru în tovără-

RETAY és BENEDEK,

— stabiliment de articole bisericesti —

BUDAPEST, IV. Váci-utca 59.

Se expedează pentru prețuri solide aranjamente complete pentru biserici, odăjdii, prapori, stihare, potire, policandre și candelabre, cădelnițe, iconostas și icoane sfinte etc.

Lucrează iconostas, altare, jertovnice, amvoane, icoane portative etc

Preț-curent, preliminar, sau desemnuri se trimit la dorință.

răsie e acela, care a iscălit cel puțin o parte fundamentală și pe care-l primește direcția.

Drepturile și datorințele membrilor însoțirii sunt specificate în statutele însoțirii, care ne permitem a Vi-le transpune alături sub %.

Listele de subscriere sânt a se reînapola la adresa «Plugarul» însoțire economică-comercială în Balázsfalva—Blaj, cu posibilă urgență și tot la această adresă sânt a se trimite și asemnătu-nile și toate scrisorile aparținătoare însoțirii.

Blaj, la 15 Septembrie 1910.

Cu distincă stimă:

Ioan F. Negruțiu,
prezident.

Dr. Vasile Suciū,
v. prezident.

Dr. Iuliu Maniu,
director-executiv.

Dentist român în Arad.

VIRGIL MUNTEAN
Szabadság-tér Nr. 3. Lângă farm. Rozsnyay.

Dinți artificiali în cauciuc dela 4 cor. în sus. Coroane de dinți în aur 24 cor. Dinți cu șurub în aur și platină 20 cor. Poduri în aur și aluminiū, cari nu se pot scoate din gură, în preț cât se poate de moderat și în rate lunare. — — — — — Garanță până la 10 ani. Reparaturi la pieze făcute de mine se efectueiesc gratis. Celor din provincie se efectueiesc lucrările în aceeași zi.

La „Librăria Tribunei“

se pot procura următoarele manuale

- Dr. Petru Barbu. Catehism IV carte de religione —40
- „ „ Simple istorioare religioase morale —30
- „ „ Istorioare biblice —30
- „ „ „ bisericești —30
- „ „ Istorioare biblice, preparațiuni la întreaga materie de învățământ prescise pentru clasele II și IV ale școalelor primare, 74 lecțiuni cu harta istorică a Palestinei. —30
- „ „ Istorioare biblice, cl. III și IV. —40
- „ „ Istorioare bisericești pentru clasa V și VI. —40
- Catehism —40
- Din istoria biblică pentru școale elementare. —24
- Din liturgica bisericeii ortodoxe române (Cu două ilustr.) —70
- Abc-dar carte de cetire de Iosif Moldovan și consoții. —40
- A doua carte de cetire de Iosif Moldovan și consoții. —40
- A treia carte de cetire de Iosif Moldovan și consoții. —60
- A patra carte de de cetire de Iosif Moldovan și consoții. —60
- Carte de cetire pentru clasele 5-6 de Iosif Moldovan și consoții. —1-
- Limba maghiară de Iuliu Groșorean și Iosif Moldovan pentru clasele 1-3. —50
- Limba maghiară de Iuliu Groșorean și Iosif Moldovan pentru clasele 4-6. —50
- Gramatica română de Iuliu Groșorean Ed. II —40
- Scrierile dlui Iuliu Vuia**
(Aprobate de înaltul minister.)
- Abc-dar ilustrat scris pe baza metodei cuvintelor normale Ediția VI. (1910) —40
- Abc-dar scris pe baza metodului sunetelor vii. —40
- Instrucția metodică a metodului sunetelor vii —80
- Carte de cetire pentru clasa II Ed. III. —36
- „ „ „ clasele III și IV. —60
- „ „ „ V și VI. —60
- Curs practic de limba rom. pentru cl. 3,4,5, și 6 —60
- Curs practic de limba maghiară pentru cl. 1, 2, 3, (Gyakorlati tanmenet a magyar beszéd tanításához) ed. VIII. —50
- Curs practic de limba maghiară pentru cl. 4, 5, 6, (Gyakorlati tanmenet a magyar beszéd tanításához.) —50

- Elemente de geografie și constituție. . . —60
- Curs practic de aritmetică pentru clasele 2, 3, și 4 Ed. IV. . . —60
- Curs practic de aritmetică și geometrie pentru cl. V și VI. . . —36
- Curs practic de istoria Ungariei. . . —40
- „ „ „ istoria naturală. . . —60
- „ „ „ fizică și chemie. . . —50
- „ „ „ economie. . . —56
- Carte de învățatură pentru ultimii ani ai școalei primare și pentru cursurile de repetițiune economice. . . 1-50
- Curs practic de istoria literaturii române de Iosif Stanca. . . —40
- Exerciții intuitive române maghiare de Ioan Vancu —50
- Geografia Ungarie pentru școalele populare de Iosif Stanca. . . —30
- Manual de gimnastică de Ioan Prodan. . . —60
- Rugăciunil școlariilor, cântări bisericești. . . —50
- Tot la librăria Tribunei să mai pot comanda revizite de scris și desemn pentru școli și cancelarii. Caete pentru caligrafie română, germână, dictando și comput à 2, 4, 5 10 și 20 fl. bucata. Caiete pentru desemn cu și fără puncte. Cerneală Anthracen, Writing-Ink, Princess-Ink, Király și Salon. 1 sticlă à —12, —20, —40 —60 1' — și 1-80. Tuș. Gumi arabicum. Condeie. Călimare Tampoane. Ceruze de peatră. (stiile) Notițe de buzunar. Creoane. Gumi de șters. Tablițe. Albume pentru cărți poștale. Albumuri pentru poezii și memorie. Bureți pentru tablițe și mari și pentru tablă. Ceară roșie. Compasuri (Zircăle). Glazure Penale de lemn pentru păstrat ceruze, în formă de cutii.

BIBLIOGRAFII.

A apărut: *Revista Democrației Române*. No. 26, revistă săptămânală cu următorul sumar: N. Enășescu. Holera, manevrele și vagoanele. — C. Carp. La treier. — Const. C. Mofeanu. Importanța clasei mijlocii. — Colonel V. Parfeni. Stabilitatea României. — Ion P. Șerșevitoare. — Anchetele noastre: Satul Trapeș, comuna Talpa, județul Neamțu de N. Teodorescu, învățator. — Bibliografii. — Poșta redacției și Publicațiune.

Abonamente: în țară, la orașe: pe an 16 lei, pentru studenți, militari și micil funcționari 12 lei, la sate: pentru învățatori, preoți, micil funcționari și săteni 6 lei. În străinătate: pe an 20 lei. Din cauza prețului modest, abonamente pe 6 luni nu se primesc. Redacția și administrația Palatului Independenței, Calea Victoriei, 56.

«Luceafărul», revistă literară și artistică Nr. 18 (16 Septembrie) a apărut cu următorul sumar bogat și variat: Dr. I. Lupaș, Viața unei mai mare credincioase: Anastasia Șaguna, mama mitropolitului Andrei. Ecaterina Pitiș, Idil (poezie). Ecaterina Pitiș. Sonet (poezie). I. Agirbicianu. Morarul. I. Mălin. Cîntec (poezie). Alice Călugăru, Taină (poezie). C. Sandu-Aldea, Note de drum. T. Murășan. Pe cîmp (poezie). T. Murășan. Clipe de seară (poezie). Em. Gîrleanu, Din lumea celor cari nu cuvîntă: Sărăcuțul!... Maria Cunțan, Nofe de drum (poezie). Dări de seamă: II. Chendi. Ioan Agirbiceanu, Două iubiri; B. P. Hașdeu, Ursita; Emil Gîrleanu, Trei vedenii. Anica Ivacicovici, Liviu Marian, Suflete stinghere. I. M. Dr. Onisifor Chibu, Der moderne Utraquismus oder die Zweisprachigkeit in der Volksschule.

Cronică: »Societatea pentru fond de teatru« în Reghin (T. Codru). Porturi romînești. Școala de fete din Arad. Spre lumină (C). Toamna literară. Din viața »Societății scriitorilor«. Un plagiat literar. Bibliotecă sâtești. Notițe. Ilustrațiuni: 6 fotografii din »Atelierul de țesături și cusături romînești« din Orăștie.

A apărut »Albina« revistă enciclopedică populară Nr. 48-49 cu următorul sumar: Sofia Nădejde, »Adânci și neînțelese sânt tainele Domnului«. Artur Gorovei, »Despre vânzare«. Maria Beiu-Paladi, »Floare târzie« (cu 3 ilustrațiuni). Irimia Popescu, »Răia«. Păr. Roman Sorescu, »Cuvântarea la al VII-lea congres al învățătorilor«. R., »Două biserici din București (cu două ilustrații: Biserica Hagiului, Biserica Schitul Icoana). I. Dragoslav. »Legenda pisicii«, — sfârșit (cu o ilustrație). Constanța Demetrecu, »Scrisoare către redacție«.

V. S. Moga, Lucrările agricole în Septembrie: Cereale; Cartofi; Porumb; Sîcile; Vi; Pomi; Legume.

Banca populară «Caraimanul» (cu ilustrație).

C. Baltă-Grințes. La duruitoare.

V. S. Moga. Cronica agricolă, economică și comercială. Târgurile noastre și cele străine.

Din ziare și reviste: Istețimea unui vânzător de zăre. — Geamuri oarbe. — Cail.

Cronica: Informațiuni.

Pagina glumeață: Stan Pățitul. O clătorie extraordinară (cu 6 ilustrațiuni).

Supliment: Buletinul activității sociale a preoților și învățătorilor Nr. 41 dela 29 August-5 Sept. 1910.

Poșta Redacției.

Dlul S. C. Mehala. Adresați-vă Cosisrorului.

A. B. G. Blaj. Am omis aluziile personale, necunoscând chestiunea. Era mai potrivit să te adresezi ziarului în care a apărut corespondența din chestiune. Salutări.

»Dela Găina«. Membrii redacției noastre sunt atât de ocupați, încât cu toată bunăvoința lor, n'au timp să refară pe de a întregul raportul d-voastre, foarte certat cu limba, ortografia și topica românească. Să nu fie cu supărare.

Poșta Administrației.

Persida Nistor, Covășinț. Am primit 2-50 cor. abonament până la finea anului 1910.

Gurcoane, Temesești. Am primit 3 cor. mai aveți de plătit 50 fl. până la finea anului 1910.

Gheorghe Damian, Gavil Târziu. Cenadul sârbesc am primit 5 cor. abonament până la finea anului 1910.

Ioan Vlad, Királyhelma. Am primit 2-50 abon. până la finea anului 1910.

Gheorghe Cercel, Cebza. Am primit 2-50 cor. abon. până la finea anului 1910.

Iosif Popescu, Vaiea dosului. Abonamentul e în abonament.

Nica Halmăgian, Curcher. Am primit 2-50 cor. în abonament.

Petru, Nicolae, Vaduol Teodor Russu, Șiria. Am primit 7-50 abonament până la finea anului curent.

Gheorghe Miloș, Șiria. Am primit 2-50 cor. în abonament.

Vasile Cociș, Gheorghe Băltol, Șiclău. Am primit 5 cor. abonament.

Redactor responsabil: Iuliu Olurgiu.

»Tribuna« Institut tipografic, Nichin și cons.

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,
Arad, vis à-vis cu casa comitatului.
Palatul Fischer Eitz. Poarta II.
Consultații dela orele 8-12 a. m. și 3-6 d. a.

Credit pe ipotecă, pe cambiu

și pentru oficianți

mijlocește

Herzog Sándor

A R A D,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

Se caută un învățăcel din familie bună,

în prăvălie de fer, farbă, manufactură și coloniale. Doritorii — să se adreseze la **Dimitrie Popoviciu**, comerciant, Șiria (Világos, cott. Arad).

A N U N Ţ.

Un bărbat în vîrstă de 31 de ani, tare și sănătos, cu soția dimpreună **caută loc pentru servitor de paradă.** Disponibil în tot momentul. — Condițiile rog a se trimite la adresa: **Moise Besu**, în Nagytorák (cott. Torontal).

Pămînturi de vînzare.

Am mai multe table de pămînt, mai mici și mai mari, de vînzare pentru prețuri ieftine. Cei ce doresc deslușiri mai amănunție să se adreseze alăturînd marcă de răspuns, lui **Johan Felber**, Novska, Slavonia.

Un candidat cu praxă

afilă aplicarea în cancelaria subscribului din 1 Octombrie 1910.

Dr. Ioan Pop, adv.
Alba-Iulia.

Premiat cu premiul I la București în 1894.

SCULPTOR ROMÂN.

Am onoare a aduce la cunoștința on. domni preoți și învățători precum și întreg on. public român următoarele:

Ca sculptor de lemn sunt în poziție să servesc în ori e vreme cu ori-ce fel de lucru de sculptură și măsurit pentru sfintele noastre biserici creștinești d. e.:

Iconostase (Temple) Străni, Tronuri, Scaune, Chivote, Răpizi, Uși, Cadre, etc.

în ori-ce stil s'ar recere, cu cele mai moderate prețuri. Construiesc PLANURI după dorință. Pentru toate lucrurile mele iau garanță deplină că sunt de prima calitate atât ca lucru cât și ca artă.

Atrăgînd atențiunea on. public asupra împrejurării, că chiar buna euviință ar aduce cu sine ca bisericile noastre românești prin maeștri români să se înfrumusețeze.

Rog bunăvoința în special a onor. oficii și comitetelor parohiale.

Cu tot respectul semnez

I. Iuliu Bosioc,
sculptor și auritor în Berliște,
poșta Jám (Banat).

Promovat cu distincție de școală de sculptură.

Se primesc 2 băieți

în prăvălia mea de șpețerie și fier, să cere să aibă și școală ceva mai bună. Doritorii să se adreseze lui **Const Gh. Bolog**, Cămpeni (Topánfalva). — 1

Un practicant de farmacie

cu praxă de un an sau doi ani, care posedă și limba germană, află imediat aplicare pe lângă un salariu de 20 respective 30 coroane și tot viptul, în farmacia **Virgil Vlad**, Gyulafehérvár.

Imprumuturi ieftine

fără nici un adaus de cheltuieli cu 4 1/2% se mijlocesc imprumuturi de amortizație pe moșii pentru 10—65 de ani, se angajează a despovăra moșii cu datoria mai scumpă, la un împrumut mai ieftin.

Se vînd în rate avantajoase și fără scărițare de preț orice mașini agricole, prima calitate și cea mai nouă construcție cu vapor, benzină și mașini de treerat cu olei brut, apoi mașini de sămănat și cosit, mori, cu vapor, benzină, olei și gaz, deasemenea sunt de vînzare 2 mașini de sămănat, vechi, folosite, una cu 15, alta cu 17 șire, apoi pentru un preț convenabil o garnitură de treierat, sistem Göpel putere de 4 HP.

Instalații de lumînat cu acetilenă, prin aparatele »Ideal« distins la expoziția din Paris cu medalie de aur sau Beagid, lumina frumoasă potolită, manure sigură și simplă, economie de 500% în apă în comparație cu celelalte aparate, nu murdăresc, nici nu fac funingină.

Depozit și expediția tuturor părților constitutive; fitile, lize, scoici etc.

La cerere trimite un oficiant specialist în cauză.

Agentura generală comercială:

: Palmer Mátyás :

Timișoara (centru), Prinz Eugen gasse 13.
(lângă cuștarul Koch).

De inspectori școlari de stat recomandată și în mai mult de

100,000 de exemplare

încredințat este

Moos-Östling Abecedariu maghiar

prețul 40 fil. A șasea edițiune, în anul 1908 apărută și aprobată.

Cu aceasta și cu „A doua carte“ (a 3-a edit. 1910) prețul 40 fil. și a dat preferințea ușor și cu mult progres instrucțiune în limba maghiară.

Exemplare pentru învățători și cataloage despre cărți române pentru școlile populare și medii din edițiunea lui Zeidner stau gratis la dispozițiune.

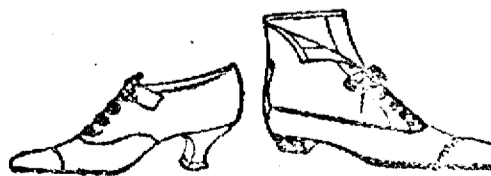
H. ZEIDNER, BRASSÓ

Fond. în a. 1887.

VASILIE BERCEANU

BISERICA-ALBĂ - Fehértemplom,
strada Târgului.

Asortiment bogat de ghețe pentru bărbați, dame și copii de Box, Chevro, Titania și Occasion, precum și ghețe de box americane pentru bărbați. - Soșoni și galoși etc.

Gamașe de piele pentru vânători. Toffelul de creme pentru ghețe, precum și renumitul vax »Leonhardt Oellack« pentru ghețe. — — —

Marfă bună. Prețuri ieftine. Serviciu prompt.

„VATRA“ Institut de credit și economic, soc. pe acții, Cluj.

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de practicant escriem concurs cu termin până în 1 Oct. 1910 st. n.

Concurenții, cari posed praxă vor primi salariu anual de K 1200.—, cei fără praxă K 960.—.

Cererile cu documentele necesare să se trimită la adresa subsemnatei direcțiuni în Cluj—Kolozsvár.

Direcțiunea.

983/910.

Árverési hirdetés.

Alulirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. törvényszéknek 1910 évi 16752. számú végzése következtében Dr. Beles Jenő, ügyvéd által képviselt Szpatán Iosif, berzovai lakos javára 2000. K s jár. erejéig 1910. évi július hó 24-án foganatosított biztosítási végrehajtás után le- és felülfoglalt és 1058. kor. becsült következő ingóságok, u. m.: butorok és egyéb ingók nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a m.-radnai kir. járásbíróóság 1910-ik évi V. 494/2 számú végzése folytán 2000 kor. kövekötvetelés, ennek 1910 évi július hó 21 napjától járó 6% kamatai, 15% váltó és eddig összesen 225 kor. 75 fillérben bírói, már megállapított költségek erejéig Berzován, alperes volt lakásán, leendő megtartására 1910 évi október hó 1 napjának délelőtti 9 órája határidőül kiűzetik és ahhoz a venni szándékozók szemelvény megjelöléssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiken az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi XL. t.c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt, M.-Radna, 1910. évi szept. hó 20.

Tichy Árpád,
kir. bir. végrehajtó.

Cele mai bune

Vinuri de deal,

le găsești la Iulius Dános, producător de vinuri în Șiria pe lângă urm. prețuri:
Vin de masă prima calitate, azuriu Cor. 50.—
Vin de Rizling prima calitate „ 54.—
Cele mai bune vinuri vechi, culoare azurie Cor. 56.—, 60.—. Vinuri: Schiller Cor. 50.—. Vin roșu (Bikavér) 80.— și 90.— de hecto.

Vinurile se expediază în butoaie de împrumut, începând dela 100 litre de orice calitate.

Serviciu culant, vinuri admirabile de prima calitate.

Adresa pentru scrisori și telegrame:

Iulius Dános,
mare producător de vinuri
Világos (Șiria, Arad m.)

INGRIJIREA FRUMUSEȚII.

Regeneratorul pentru păr (Galdys) nu se ține de plicticoasele medicamente anunțate de atâtea ori, cu toate că pe terenul acesta își reclamă primul loc, fiind cel mai bun dintre mijloacele pentru păr. Cu folosirea lui au ajuns la rezultate miraculoase. Femei și artiste din lumea mare prin scrisori de recunoștință dau expresia cea mai măgulitoare preparatului despre mulțămirea lor.

Regulatorul »Galdys« întinereste în scurtă vreme părul încăruntit și îi redă culoarea și strălucirea originală tinereții.

O sticlă 2 cor. 40 fil.

Medicamentul pentru creșterea părului »Galdys« e mijloc sigur contra căderii părului și a boalelor de cap. Promovează în mod miraculos creșterea și întărirea părului iar părul căzut îl înlocuiește bogat. Impedecă fracturarea părului. Cu un cuvânt întărește rădăcina, ca udatul florile. — O sticlă 3 coroane.

Tovarășul acestuia e **spiritul pentru cap »Galdys«**, care împedecă formarea mătreții și jupoierea pielii. — Prețul 2 coroane.

Le pregătește farmacia la »Impăratul Roman« alui

VIG BÉLA, BUDAPEST II. F6-utca 54.

Celebrele motoare originale

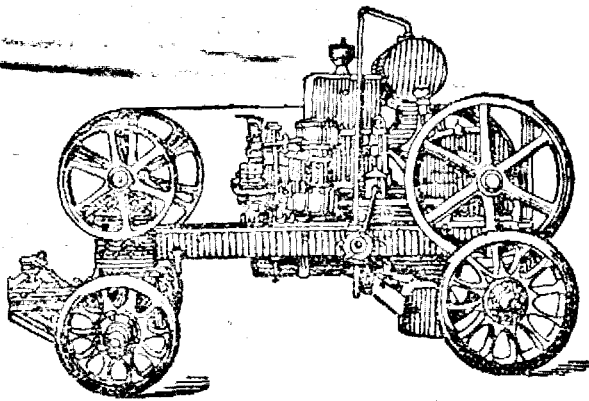
„OTTO”

cu benzină, gaz, sau oleiu brut.

Până acum sunt în funcțiune mai mult ca 95.000 în toate părțile lumii.

Prețuri ieftine! Condiții avantajoase de plată.

— Mare expediție în țară și străinătate —

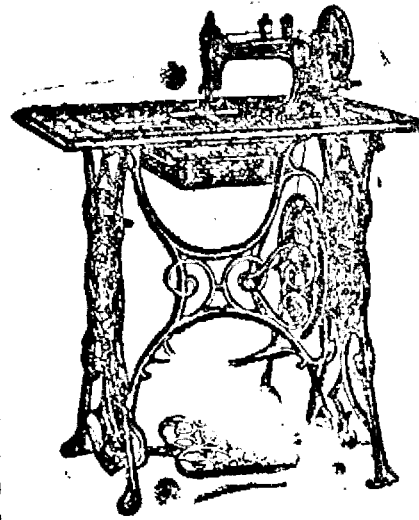

Depozitul filial a fabricii de motoare:

Langen & Wolf

Timișoara — Josefstadt, Bonnáz-u. Nr. 12.

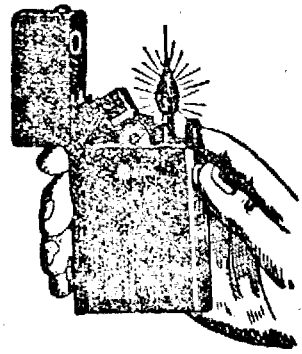
Liste de prețuri și prospecte la dorință se trimit gratuit și porto franco.

Pentru fiecare mașină 5 ani garanție.

Durr Gusztav
mechanic, prăvălie de mașini de cusut și biciclete în SIBIU
Nagyszeben, Gr. Ring 19.

Recomandă magazinul său bogat asortat cu cele mai bune mașini de cusut fabricate în țară și străinătate cu prețuri moderate. — Singura vânzare de mașini de cusut PFÄFF și SEIDEL & Neumann; luntrița rotundă, luntrița lungă, luntrița centrală în mașini rotunde pentru familie și ateliere.
Biciclete: Dürkopp și Stirla.
Depozit de părți aparținătoare pentru mașini de cusut și biciclete.
Tot-felul de reparări de mașini de cusut și biciclete se execută grabnic.

Gramofone și plăci,
Aprinzători original „Imperator”,
lampioane de buzunar

se găsesc mai ieftin în marele magazin de fabrică a lui

Tóth, József, Szeged, Könyök-u.

= Noui arii românești, à fl. 1.50.
3 buc. fl. 4. 6 buc. f. 7.50. 12 buc. fl. 14.
Cereți gratuit prospectul de prețuri.
Se caută revanzători.

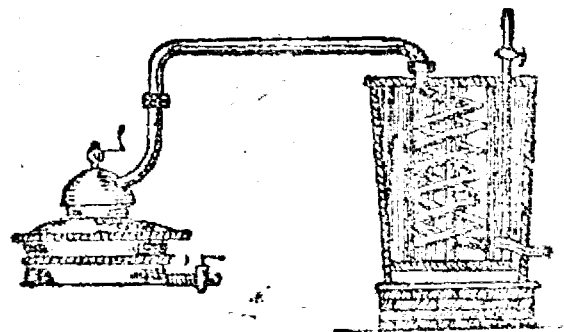
Schuster Hans, arămar
Szászváros, Korház-utca.

Primește spre efectuare: instrumente de fabricare de spirt, cognac, licquer, țuică și instrumente de a condensa acestea. Mare magazină. Totfelul de instrumente și lucruri necesare la fabrici. Vase de aramă roșie pentru hoteluri, birturi etc. etc.

Vase de fiert cafea, vase de spălat și curățit.

Primește montarea și repararea fântanelor artificiale pe lângă prețuri moderate. —

Comandele se execută prompt.

Hoffmann Sándor Arad, palatul teatrului.

== Au sosit toate noutățile de toamnă: ==

Materii admirabile în cele mai noue culori.

POSTAVURI
pentru talii.

DELINURI.

ȘALURI.

ROCHII de desupt.

CIORAPI

mai iefteni ca ori-unde

CONFEȚIUNI

pentru femei și fete.

ALBITURI.

PANZE.

BRODERII.

DANTELE.

ȘINOARE etc. etc.

TRUSOURI.

ADJUSTĂRI

(DECORAȚII)

pentru haine.

Rog să binevoiiți a privi vitrinele mele.

Frații Burza

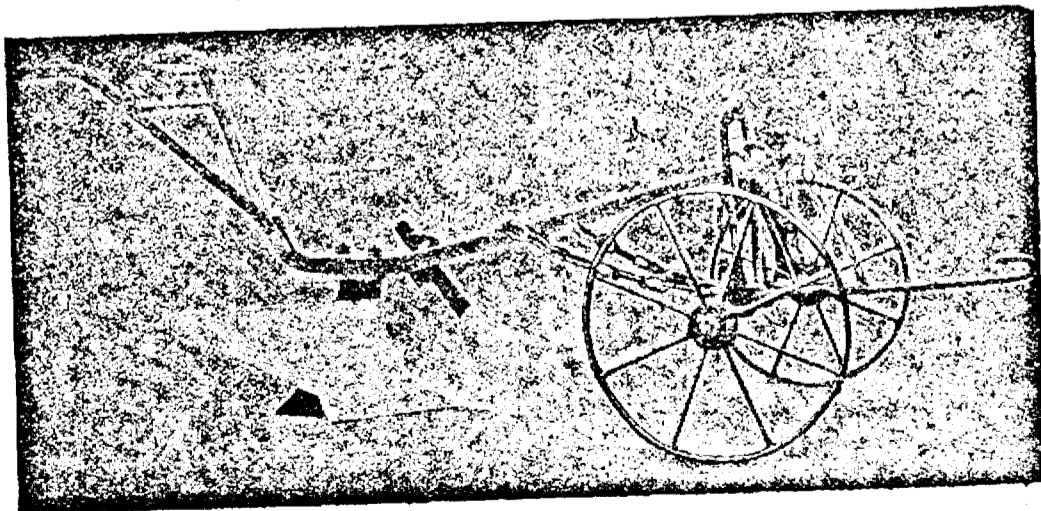
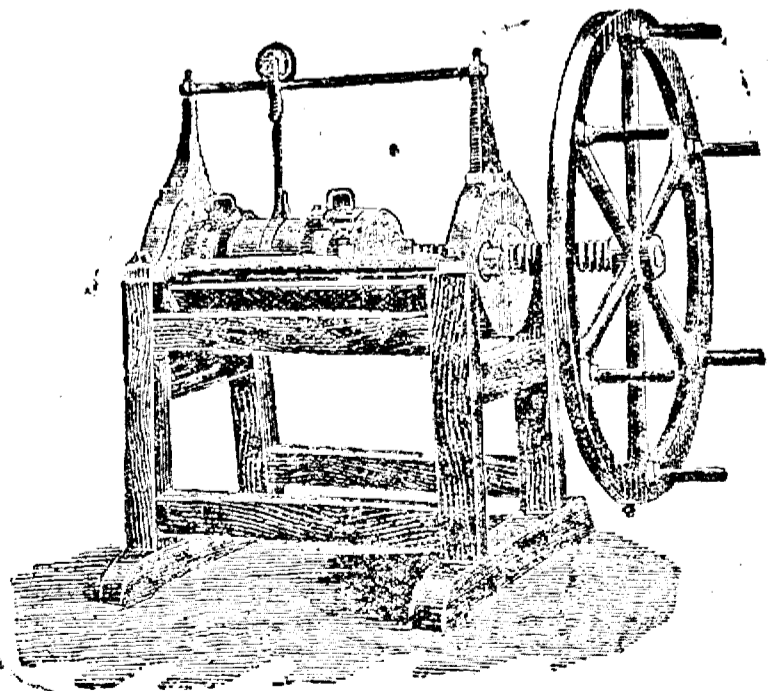
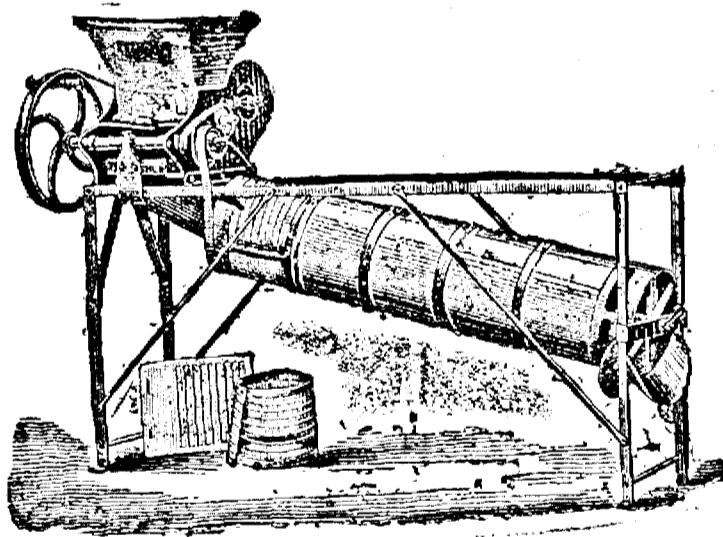
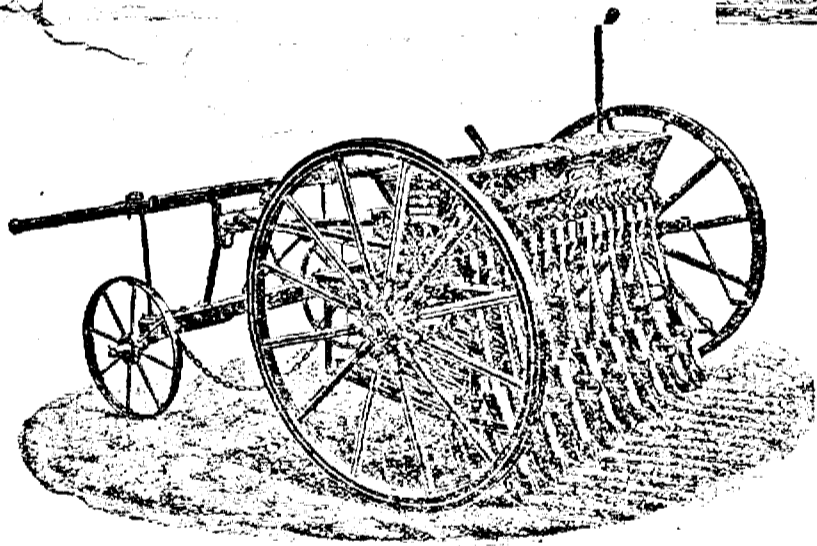
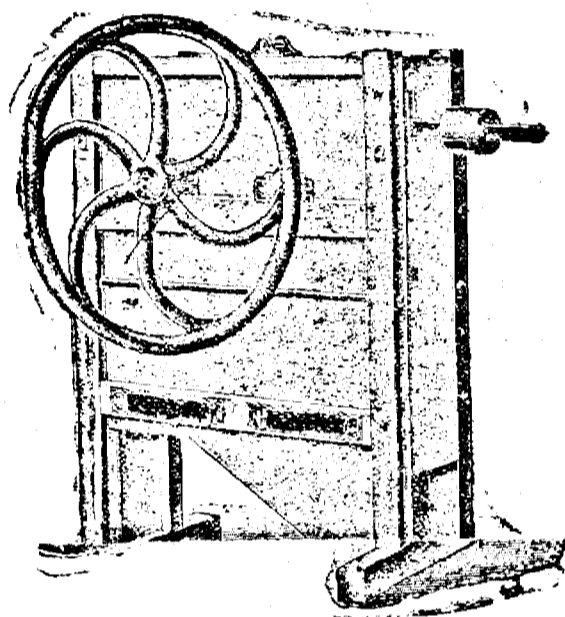
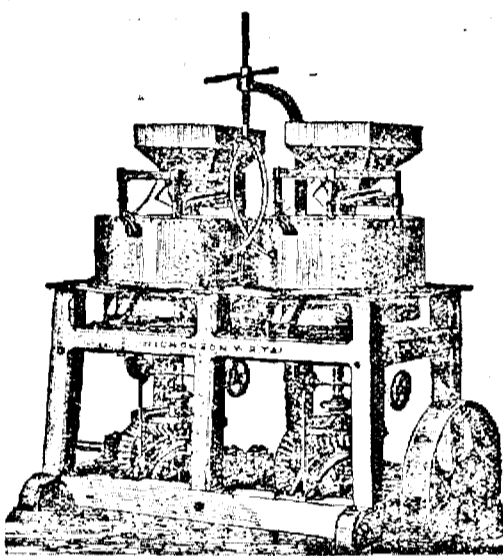
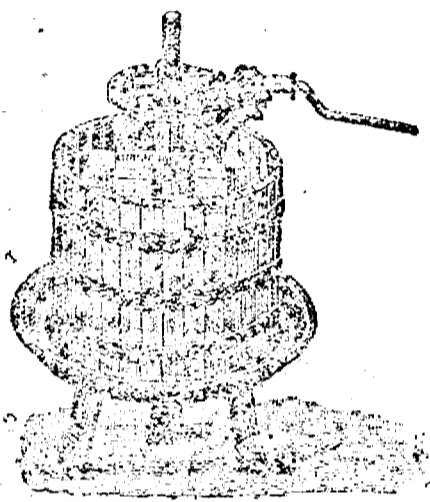
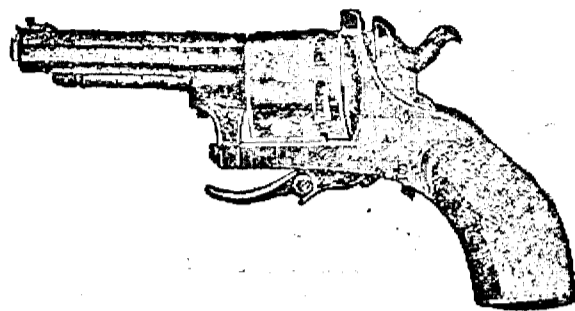
Nr. telefonului 604.

Cea mai mare firmă românească din Ungaria.

Arad, Boros Béni-tér 1.

Recomandă magazinul lor bogat asortat de **ferării, arme** și tot-felul de **mașini agricole** cu prețurile cele mai moderate și pe lângă plătire în rate. Catalog trimitem gratuit.

Agentura generală a fabricii de mașini Nicholson din Budapesta pentru garnituri de treerat și orice mașini agronomice.

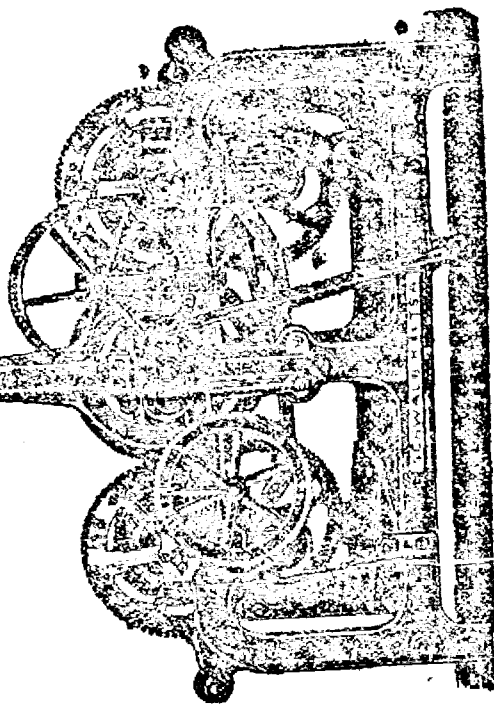
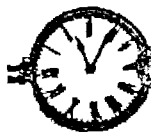
Cu garnituri pentru trierat și cu prospecte pentru mori servim bucuros, eventual pentru primirea lucrurilor acestora și facerea contractului mergem la fața locului pe spesele noastre.

== Mare asortiment de osii Steier și originale Winter. ==

**SCHWALB KÁLMÁN ÉS TSA
FABRICA DE CEASORNICE DE TURN
BUDAPEST, VII. Dembisky-u. 32.**

Cea mai mare fabrică de ceasornice de turn din Ungaria.
Telefon No. 63-47.

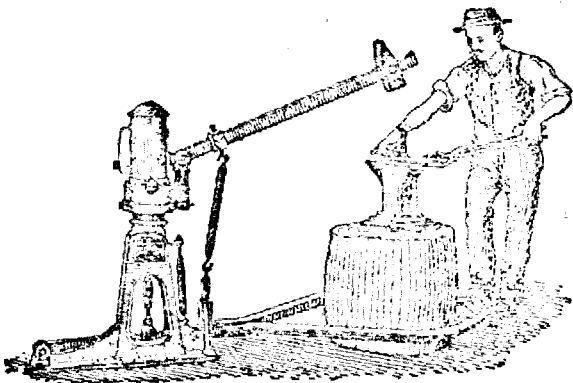
Expoziție permanentă de ceasornice de turn. Privilegiu excepțional. Nenumărate adrese de recunoștință și distincțiuni. Preliminar gratuit.

Important pentru lăcățari și fauri.

Ciocan barost patentat ce se poate mîna cu piciorul
Invenții de Schwartz és Társa. — Unicii fabricanți și vînzători
Fabrica **Solymos Testvérek** Arad, Kőlcsey-u. 67.

Mare economisală de timp și ajutori lucrători, în propozițiune ieftin, se poate folosi ușor în oricare atelier. Celor cari se Interesează la dorință li-se trimite catalog de prețuri cu explicații amănunțite gratuit.

Cu stimă:
Solymos Testvérek, Arad.

Telefon 66-82.

FISCHER TESTVÉREK

■ Iustritori de sticlă și fabricanți de oglinzi; ■
■ pictură specială pentru geamuri de biserică. ■
BUDAPESTA, VIII., Mária-utca No. 11.

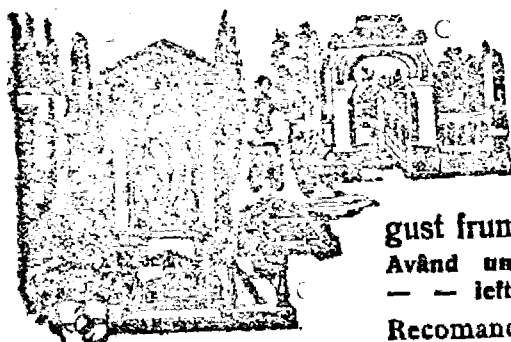
Pregătim ireproșabil oglinzi, plăci, dulapuri și apărătoare pentru uși. Primim execuția conștiințioasă a oricăror lucrări din acest ram, apoi colorarea în sticlă ori mozaic a geamurilor de biserică, dormitoare, sufragerii, saloane, portale și porticuri.

== Mare depozit de sticlă în plăci. ==
Comandele atât din loc cât și din provincie se fac cu multă conștiințiozitate.

Telefon 66-82.

TUNNER CORNEL industrie de marmoră și granit.

Timișoara-Fabric, Andrassy-út Nr. 22.
Timișoara-Josefin, Hunyadi-u. Nr. 4.

Își recomandă magazinul asortat bogat monumente, table de marmoră, statui, fabricație proprie în executare de gust frumoasă și cu prețuri moder. Având un magazin bogat, liferez mai ieftin ca orice concurență. —

Recomandându-mă on. public eu stimă
TUNNER CORNEL, măiestru de sculptură în piatră.

ANUNȚ.

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public că mi-am deschis în Șiria, drumul Aradului, un atelier de : **tâmplărie** : (măsar) unde efectuiem ori-ce lucrări ce se țin de bransa aceasta, totfelul de mobile, precum și ori-ce lucrări de edificii.

Rugând sprijinul onoratului public român, semnez
Cu stimă :

VASILE HUIU
măestru măsar,
Șiria (Világos, c. Arad).

— Serviciu conștiințios. —

Să sprijinim meseriașii români!

Să sprijinim meseriașii români!

Cele mai bune

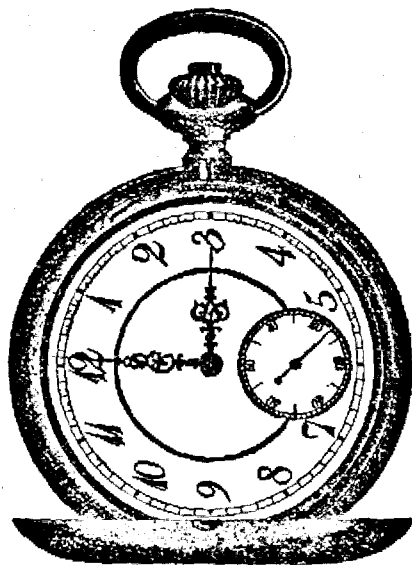
orologie
— cele mai solide și cele mai după modă —
juvaericeale

atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă chezașie de 10 ani și prețuri ieftine, liferează cea mai bună prăvălie în aceasta privință în întreagă Ungaria

BRAUSWETTER JÁNOS

orologier în SZEGED:

CATALOG cu 2000 chipuri se trimite GRATUIT.
Notez că numai aceia vor primi catalogul gratuit cari îl cer cu provocare la ziarul Tribuna. (ad. scriu că a ceit anunțul în Trib.)
Correspondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

Izay și Rigó

magazin de l-u rang de albituri gata de pânză albituri de pat și pânzeturile de masă
Cluj—Kolozsvár, Strada Deák Ferencz Nr. 4.

Prețuri fixe moderate.

Mare asortiment de mărfuri din patrie.

Primesc totfelul de executări de

TRUSOURI

cu orice prețuri, la chemarea în provincă arată cu plăcere colecția

:: :: de mustre. :: ::

Asortiment mare și frumos.

Pinză de in de Rumburg.

Pinză de in de Irlanda.

Pinză de in de Kreász.

BUMBAC

de Damast și Grádli.

ALBITURI GATA

pentru femei, bărbați și copii,

ALBITURI PENTRU PAT,

NĂFRĂMI DE BUZUNAR.

CIORAPI etc.

PANZETURI ALBE

și **COLORATE** pentru masă.